

# MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 7 (2871) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

## Singapore ellen megkezdődött a nagy japán támadás

Széles szakaszon áttörték az angol védelmi állásokat Kuala Lumpurnál. 48 órája tombol a keletázsiai háború legnagyobb szárazföldi csatája a Maláj-félszigeten

Rómából jelentik: (Stefani) A Popolo di Roma foglalkozik azzal a hírrel, hogy az angol hajóhad elhagyta Singaport és Holland-India felé vette irányát, hogy Hart amerikai tengernagy parancsnoksága alá helyezze magát. A lap megállítja, hogy ez a hír két szempontból is nagyjelentőségű. Elsősorban jelentős azért, mert először fordul elő, hogy az angol hajóhad idegen tengernagy parancsnoksága alá kerül. Másodszor nagyjelentőségű amiatt, mert bizonyítja, hogy Singapore erődjének a tenger felől elzárására is számítanak, ami a szárazföldön már meg is történt. (MTI)

Az Új Nemzedék írja: Newyorki jelentés szerint szombatra virradóra az amerikai rádiók közölték, hogy a japánoknak sikerült széles vonalban áttörniük Kuala Lumpurnál az angol védelmi állásokat. Washingtoni vélemény szerint ezzel megkezdődött a Singapore elleni nagy támadás. Angol forrásból eredő hírek szerint a helyzet rendkívül komoly.

New-Delhi jelentés szerint Wave tabornok abból az alkalomból, hogy átvette a keletázsiai haderő főparancsnokságát, bucsubeszédet intézett az indiai hadsereghez és ebben többek között azt mondja, hogy

Nagybritánia most olyanforma helyzetben van Távolkeleten, mint a Közkeleten volt a francia összeomlás után.

— Felelősségem teljes tudatában el kell ismernem — mondotta — hogy a mostani japán támadás nagy veszedelem jelent Anglia számára. Óriási erő feszítésre lesz szükség ahhoz, hogy a szerencse kerekét megfordíthassuk.

### Singaport szakadatlanul bombázzák a japánok

Stockholmból jelentik: (Stefani) Egy svéd haditudósító a Maláj-félsziget angol-japán harcairól részleteket közöl a japánok előnyomulásáról. Eszerint a japánok hihetetlen gyorsasággal állandóan változtatják harcmodorukat a terepnek megfelelően. A Slim folyó ellen intézett támadásban először kérekpáros csapatok harcoltak, majd könnyű harcokcsik következtek. A legfájdalmasabb meglepetés az angolok számára a nehéz harcokcsik megérkezése volt, melyek az őserdőben is lezajlottak minden akadályt. A japán lé-

gierők szakadatlanul bombázzák már Singaport, melynek lakossága vakré-mületben várja további sorsát. A kikötő berendezései fokozatosan megbénulnak. (MTI)

Rómába érkezett jelentés szerint — mint a Pest írja — a japán bombázók

### Meredek hegyek között, óriási őserdőben folyik a harc a Maláj félszigeten

Sanghái jelentés szerint — mint a Pest értesül — több mint 48 órája folyik a Maláj-félszigeten a távolkeleti háború eddig legnagyobb szárazföldi csatája olyan területeken, amelyekhez hasonló egyetlen más harctéren sem található. Részen meredek hegyek között, részben óriási őserdőkben folyik a háború. A singaporei rádió tegnap hosszú leírást közölt arról, hogy a japán gyalogosok milyen hihetetlen ügyességgel törnek utat a mocsarakban és őserdőkben, ahol sokszor a leghevesebb közelharcokban dönt el az előnyomulás. A Maláj-félszigeten he-

gertámadták Amboina kikötővárost, a hasonló nevű sziget legnagyobb városát. A sziget a holland-indiai sziget-csoporthoz tartozik és kikötőjét nemrégén hadikikötőnek építették ki, mely Soerabaja után Holland-India legfontosabb támaszpontja.

### Mc Arthur csapatai reménytelen helyzetben vannak — jelenti London

Amszterdamból jelentik (NTI): Fraser, a londoni rádió hírmagyarázója a Fülöp-szigetek helyzetével kapcsolatban kijelentette, hogy a japánok tekintettel tengeri fölényükre, állandóan friss csapatokat szállítanak partra és hogy Mc. Arthur csapatai reménytelen helyzetben vannak. Aligha lehet megakadályozni a Fülöp-szigetek teljes megszállását. A Fülöp-szigetekkel Japán olyan támaszpont-hoz jut, ahonnan tovább folytathatja támadásait dél felé. A maláj támadással kapcsolatban megjegyezte, hogy a japán előnyomulás nem lan-

kad és a brit visszavonulás nem ért véget. Azután szó szerint a következőket mondotta:

— Minél több idő telik el, annál feltűnőbbé válik a csendes-óceáni háborúban a szövetséges hajóhad hiánya. A csendes-óceáni háborúnak ilyen fordulatra senki sem volt köztünk elkészülve. Olyan okokból, amelyeket mindenki ismert, nem lehetett a szövetségesek erejét azonnal a háború kezdetén ott harcbavetni. Ugy látszik, még soká tart, míg helyrehozhatjuk a károkat, amelyeket a japánok okoztak. (MTI.)

### Mexiko átengedi katonai támaszpontjait az Egyesült Államoknak

Buenos Airesből jelentik (Stefani): Mexikóból jelentik: Camacho elnök rendeletet adott ki, amely szerint Mexikó átengedi szárazföldi, tengeri és légi támaszpontjait az Egyesült Államoknak, vagy bármely más amerikai nemzet számára, ha szükségesnek mutatkozik. A rendelet amely a mai

nappal lép életbe, lehetővé teszi, hogy az Egyesült Államok csapatai áthaladjanak Mexikó területén, hajóik mexikói kikötőket, repülőgépeik mexikói repülőtereket használhassanak, hogy ott üzemanyagpótlást és más segélyt kapjanak. (MTI.)

### Huszonkét esztendő

Irta: Dr Paál Árpád.

III.

Jeleztük, hogy Mikó Imrének az erdélyi magyarság közelmúlt huszonkét esztendejéről írott könyve kelendő kiemeléseket hoz az egyházakban tömörülő szellemi erőkről, továbbá a kisgazdák tömeges megszervezéséről. A sajtó szerepe felől már kevésbé találóak a megállapításai. De szól a városi kisiparosokra terhelődő nyomásokról, a közléstviselői karban, vagy nyugdíjas állapotban levő magyarok helyzetéről, s aztán arról is, hogy a testi munkások társadalmi rétegében is hogyan vált kérdésessé a kenyérkereset a magyarsághoz való tartozás miatt. Az ügyvédi pálya romanizálását erőltető mozgalmat is részletebben ismerleti; bár azt már nem eléggé emeli ki, hogy ez a mozgalom inkább a zsidóság disszimilálására irányult, s hogy a magyar ügyvédi kar a romanizáló mozgalom nélkül is nagy munkanélküliséggel küzdött. A magyar orvosok, mérnökök és más szabadfoglalkozásúak sorsa felől a könyvből csak következtetni tudunk.

Hasonlóan csak inkább következtetésekre vagyunk utalva, ha a magyar tanárok és tanítók sorsáról akarunk tudni. A tanárok felől még van bizonyos megállapítás, hogy ezek a nyelvi vizsgák és a képesítő vizsgákon való elbuktatások miatt szisztematikus kiirtás alá kerültek. A tanítók sorsára — a könyv szerint — már csak abból következtethetünk, hogy az ő állami segélyezésükért hiába folyt a magyarság politikai képviselésének minden ostroma, s csak 1931-ben lehetett annyit elérni, hogy a községi költségvetések iskolai kiadásaihoz a népkisebbségi magyar iskolák is arányos részesedést kapjanak. További következtetésünk már csak az lehet, hogy az egyházak látják el töltik telhető szegénységgel a tanítókat, s aztán ezeknek a tanítóknak a túrni tudása és becsületes életművészete pótolta a többi szükséglet.

A könyv említi még, hogy az állami iskolákból hogyan szorult ki már 1937-ig a magyarnyelvű tanítás, s hogy a 261 ezer magyar nemzetiségű tankötelessből 175 ezer járt kizárólag román-nyelvű iskolába. Az 1932-éki tanévről is közli azt az adatot, hogy akkor 180 ezer volt a magyar tanköteles és abból 76 ezer járt magyar felekezeti iskolába. A két évszám közötti különbség az, hogy 1937-ben 86 ezer volt a magyar iskolába járók száma, tehát 10 ezerrel több, mint öt évvel korábban; azonban a magyar tankötelessék összes számához viszonyítva a magyar iskoláju gyermekek százaléka 42.4 volt 1932-ben, s 33 volt 1937-ben. Tehát 5 év alatt valójában fogyatkozás állott elő a magyar gyermekek magyarul tanulásában. Ha az egész huszonkét éves időre is összehasonlítást tudna adni a könyv, úgy ez valószínűleg azt a képet tüntetné

től, hogy a 22 éves korszak kezdetétől állandó fokozatu volt ez a romlás. De hogy a második évtized vége felé is még mindig 86 ezer gyermek tanulhatott magyarul, ez a magyar tanítók önfeláldozó helytállását is jelenti, s egyúttal azt, hogy a magyar népben még egyharmadrésznire megmaradt a szellemi ellenálló képesség.

Mindenesetre ebben a körülményben sok a történelmi tanulság.

Az erdélyi magyarság összegeződés főmórájának következtetésünk Mikó könyvében azokból a számokból, melyek a politikai választásokon a Magyar Párt eredményeit mutatják. Ezek az eredmények nemcsak állandóságot, hanem fokozódást is mutatnak. Mikó Imre könyve aztán arra is utal, hogy Románia parancsuralmi állapotba jutása után a magyar tömegek még nagyobb számban gyűltek össze az akkor engedélyezett Magyar Népközségekbe, mint azelőtt a Magyar Pártba. Erre abból következtet, hogy az 1939 júniusban lefolyó parancsuralmi választások idején 16 ezerrel több volt a Magyar Népközség jelöltjeire adott szavazatszám mint a Magyar Párt jelöltjeire 1937-ben leadott szavazatok száma. Azonban tárgyilagosan hozzáteszi, hogy 1937-ben még sok magyar választót erőszakkal visszatartottak még 1939-ben mindenkit odaparancsoltak a választásra. Ebből a hozzátevő megjegyzésből is kitűnik, hogy előbbi következtetése nem volt helytálló.

De a könyvnek éppen a Magyar Népközségekre vonatkozó része igen érdekes abból a szempontból, hogy sokkal részletesebben kimagyarázta, mint az erdélyi magyarság előbbi politikai, társadalmi, szellemi és gazdasági küzdelmeinek a leírása. Szinte drámai mozgalmassággal jelenik meg benne minden megbeszélés, minden fordulat és minden eredmény ami az akkor államilag kötelezővé tett „Nemzeti Újjászületés Frontja” című alakulathoz a magyarság odahívott képviselői végezhettek. Ehhez képest főbb a részletezés is a könyvnek ebben a részében, mint az előzőkben. A könyv tulajdonképpen tartalma 262 oldal, s további 54 oldala mellékleteket foglal magában. A 262 oldalból najidőben egynegyedrésznyit, 62 oldalt tesz ki a királyi diktatura óta tanadt új fejlemények leírása, s azokban a magyarság új tájékozódásának és végődésének az elmondása.

Sokszor feljajdul benne a szubjektívítés is, a panasza a sziszifuszi küzdelem miatt, a mentegető hang, hogy „nehéz és hálátlan szerep jutott azoknak, akik az újjászületési front keretei között voltak kötelesek a magyar érdekeket megvédeni.” Hivatkozik rá, hogy „túrn kellett a legilletékesebb magyar tényező megbízásából a „népszerűtlenséget.” Megengedi, hogy a Nemzeti Újjászületési Front magyar képviselőinek egyes megnyilatkozásai nem mindig voltak szükségesek és szerencsések, de a román távirati iroda elferdítve is közölte azokat, s a cenzura nem engedte meg a helyreigazítást. Rámutat, hogy ilyen megnyilatkozások miatt a magyarság egyrésze ellenzékbe ment át. Aztán elborulással mondja: „Nehéz is

volt román-magyar megértést hirdetni, amikor a két ország egymás ellen fegyverben állott, a román börtönök pedig tömve voltak magyar politikai foglyokkal. De valakinek erre a reménytelen szerepre, vagy legalább is színjátszásra vállalkozni kellett, mert más mód nem volt arra, hogy az erdélyi magyarság érdekeit a román kormány előtt meg lehessen védeni.”

Ennek az egyenes átértésnek a hatása alatt érthető, ha a könyv aránytalanul nagyobb része foglalkozik az 1938—1940. évekkel, mint az előző 19 esztendővel. Mindenesetre sok felvilágosító törekvés és hatás van ebben a behatóbb és nagyobb arányú részletezésben, s így meg is van az indokoltasága. Az is bizonyos, hogy az erdélyi magyarság a magyarság népkisebbségi érvényesülését a nagyobb alkotmányosságtól, a többi népszabadság uralmától várta. Ahelyett éppen 1938-ban a parancsurallommal került szembe; tehát valami olyannal, ami a népek alkotmányos jogait nem ismeri. A világvajadásnak ez a romániai fordulata az erdélyi magyarságot szokatlan feladat elé állította, hogy t. i. megkísérelje a kiegyenlítést a parancsurallom és a maga népkisebbségi eszméje között. Mikó könyve etekintelben arra a tanulságra jutott, hogy a román parancsurallom alatt mutatkoztak olyan hajlamok melyek ellenzékétől nem fejeződtek.

## Élénken bírálták az Egyesült Államokat az angol alsóházban

Rómából jelentik: (Stefani) A Popolo di Roma Roosevelt beszédének gyakorlati hatásáról azt írja, hogy az üzenetnek sokkal nagyobb hatást kellett volna gyakorolnia, mint ahogy az Angliában történt. Emlékeztet arra, hogy Wall Streeten Roosevelt beszéde után féltelmes áresés következett. Az amerikai hírek megerősítik, hogy a válságot az újabb háborús mérlegről elhangzott kijelentések és a keletázsiai hadműveletek szerencsétlen fejlődéséről érkező hírek idéztek elő. Tekintettel arra, hogy az angolszások között mindig a tőzsde a helyzet pontos jelzője, ebből arra kell következtetni, hogy Roosevelt inkább az ellenkező hatást érte el, mint amire törekedett. Az amerikaiak nagyon jól tudják, hogy Roosevelt már régen akarta ezt a háborút és hogy senki sem fenyegette Amerikát. Az amerikaiak szívük mélyéből meggyűlöltek a háborút az első kemény vereség után, miután elvesztették legfőbb büszkeségüknek,

hajóhaduknak jelentős részét és elvesztették a Fülöp-szigeteket, az amerikai ipar nyersanyagának lelőhelyét. (MTI)

A Mai Nap írja: Vichyből érkező OFI jelentés szerint washingtoni politikai körökben kínos meglepetést kellett, hogy az angol alsóházban élénk bírálatokkal illették az Egyesült Államokat. Különösen kellemetlenül hatott Washingtonban az egyik munkáspárti képviselőnek az a kijelentése, hogy megvetendő gondolat a távolkeleti háboru irányítását Washingtonra bízni. Egy másik munkáspárti képviselő szerint pedig az angol tengerészetnek nem volna kedvükre való külföldi főparancsnok alatt küzdeni. Amerikai körökben emlékeztetnek arra, hogy amerikai hajók védelmezik az atlanti-óceáni összeköttetést és ettől ötekintve, Amerika nem csekély áldozatokat hoz Angliáért. Az angol bíráló megjegyzéseket unfaireknek minősítik.

## Rendes bíróság elé utalta a kolozsvári katonai törvényszék a közellátási törvény kijátszásával vádolt mészárosok ügyét

Kolozsvár. Saját tud. A katonai kúrbíróság háromnapos tárgyalás után ma hirdetett ítéletet hat kolozsvári mészáros-hentesiparos ügyében, akiket a közellátási rendeletek kijátszása miatt vettek őrizetbe. Az első tárgyalás: napon a tanukat hallgatták ki, tegnap helyszíni szemlét tartottak a vágóhidon, ma délelőtt 11 órakor pedig sor került az ítélethozatalra.

Az ítélet a következőképpen hangzik:

„Kirkosa Gyula, Szigeti Gyula, Fehér István, Lakatos Zoltán, Barabás György és Manes János kolozsvári zsirúgyében a vezérkari főnök bírósága ma délelőtt 11 órakor hozott ítéletet. Az ítéletet dr Borsos Elek m. kir. hadbíró-százados hirdette ki. Az ítélet kimondotta a vezérkari főnök bíróságának illetéktelenségét és az ügyet a kolozsvári bírósághoz áttenni rendelt el, mert a fennforogni látszó büncselekmények elbírálása nem tartozik

Apolló Filmszínházban

SPENCER TRACY és HEDDY LAMAR különleges filmslágere

## Az asszony, az orvos és a harmadik

Belvárosi

## Ember a láthatáron

Gary Cooper óriás filmje, budapesti sikerrel egyidőben.

Az első hatalmas kiállítású magyar képműfilm! Kémek és ellenkémek harca!

## Ismeretlen ellenfél

Főszereplők: Simor Erzsi, Somogyi Nusi, Greguss Zoltán, Latabár Kálmán a CASINOBAN

a hatáskörébe. Ugyanakkor a vezérkari főnök bírósága a vádlottak szabadlőbra helyezését is elrendelte, miután további fogvatartásukra már nem láttott okot fennforogni”.

## Vigyázat!



A Darmol hashajtót utánozzák. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és T alakú bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kerül.

DARMOL

## Személyvonatkorlátozások a MÁV-nál

Budapestről jelentik: (MTI) A magyar államvasutak igazgatósága közli, hogy január 12-től a zord időjárásra való tekintettel a MÁV vonal hálózatán kisebb személyvonat korlátozásokat léptet életbe. Többek között hétfőtől kezdve a Budapest nyugati pályaudvarról 21 óra 10 perckor induló és oda 9 óra 46 perckor érkező Budapest—Nagyvárad—Dés között közlekedő sebesvonat. A vonat 11-én éjszaka már nem indul.

## Előléptetések a nagyvárad-i rendőrségen

Nagyvárad. Saját tud. A magyar királyi belügyminiszter az 1941. december hó 30-ik napján kelt rendeletével a rendőrtisztikar és a detektívvespört számos tagját előléptette. Nagyváradról a következők léptek elő: Vidor Dezső és Sághy László rendőrkapitányok rendőrtanácsosi címet és jellegzet kapnak, Németh Imre dr. rendőrségfőfogalmazó m. kir. rendőrfogalmazóvá, dr. Szita Ferenc rendőrfogalmazógyakornok m. kir. rendőrségfőfogalmazóvá, Nagy József rendőrfelügyelőgyakornok tizedik fizetési osztályu m. kir. rendőrfelügyelővé lépett elő. A detektívvespört tagjai közül Kincsei Miklós kilencedik fizetési osztályu detektív, Sarkady József tizedik fizetési osztályu detektív, dr. Sztupa Ferenc, Gombos József, Tapasztó Andor, Várad Gyula és Dancs Lajos detektívgyakornokokat detektív néveztek ki. Az előléptetés alkalmával az érdekelteket számosan keresték fel jókívánságaikkal.

Tiszta szesz kapható  
Nánássy, Színház-u 4.

Figyelem!!!

Hó- és sarcipó javítások

3 órán belül készülnek

Elastica gumiüzem

Szent János-utca 36.

# RIBBENTROP birodalmi külügyminiszter elutazott Budapestről

A MTI. jelenti: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter, aki, mint a Kormányzó Ur és a magyar kormány vendége, több napot töltött Magyarországon, pénteken délután félhat órakor elutazott Budapestről. A pályaudvart ez alkalommal is méltóképpen feldíszítették és mint a német külügyminiszter érkezésekor, most is zászlódíszbe öltözött a főváros. Az utcákon hatalmas tömeg szorongott és igen sok küldöttség vonult ki a pályaudvar előtti térségre. A közönség már a kora délutáni órákban gyülekezni kezdett. Katonai díszszázad vonult ki zászlóval és zenekarral. Kivonultak a tűzharcosok, tűzoltók és levették, továbbá a cserkészek alakulatai, valamint a vasutasok és a postások formaruhás alakulatai. Itt helyezkedtek el a hazai és a németbirodalmi német egyesületek különböző alakulatai. Az ünnepélyesen feldíszített pályaudvaron már öt óra előtt gyülekezni kezdtek a magyar előkelőségek és a külföldi diplomata. A fogadási esernök magyar címerrel díszített oldalán helyezkedtek el a magyar közéleti személyiségek, a képviselőház és felsőház alelnökei, a kormány több tagja, Horthy István, a

MÁV elnöke és a honvédség vezetői. Német részről megjelent a követség valamennyi tagja. Ott voltak még a bolsevistaellenes egyezményhez csatlakozott államok diplomáciai képviselői, a katonai attasék és a követségek többi tagjai. Félhat óra előtt hatalmas éljenzés közben megérkezett a német külügyminiszter is a magyar külügyminiszterrel kíséretében. A zenekar a német himnuszt játszotta. Ezalatt a két miniszter ellépett a díszszázad előtt. Ezután Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter szívélyes búcsút vett a megjelent magyar előkelőségektől. A magyar miniszterek és az előkelőségek szívélyes búcsút vettek a német külügyminiszter kíséretétől. Félhat óra előtt pár perccel Ribbentrop külügyminiszter felszállt különvonatába a budapesti német követel kíséretével a díszkísérettel kiküldött magyar személyiségekkel. Az indulásra kész vonat ablakán nevetve elbeszélgetett Bárdossy László magyar miniszterelnökkel, majd nemzeti szociálista köszöntéssel elbúcsúzott és pontban félhat órakor kigördült a vonat a Keleti pályaudvarról a megjelent magyar előkelőségek éljenzése mellett.



**Pozsonyból jelentik:** (NTI.) A Pozsonyi Grenzboten budapesti jelentés alapján beszámol a német külügyminiszter magyarországi útjáról, kiemelve, hogy a külügyminiszter ünnepélyes fogadtatásakor az egész magyar főváros zászlódíszbe öltözött. A Grenzboten, a Magyar Hírlap és a szlovák lapok hosszabb-rövidebb cikkeiben foglalkoznak a német külügyminiszter látogatásával. (MTI.)  
**Münchenből jelentik:** (NTI.) A magyar-német fegyverbarátság méltatásának szentel hosszabb cikket a Die Deutsche Stime, összefoglalva a szovjet elleni hadjáratban együttműködő magyar seregtettek és repülők hadműveleteinek fontosabb szakaszait.

ütközések folynak. Az angolok szemmel látható kísérletet tesznek arra, hogy Kuala Lumpurt a japánok előtt védelmezzék. A visszavonulási útvonalakat a japánok már elvették. A japánok az egyik folyamaton a brit csapatok hátába kerültek. (MTI.)

**Amszterdamból jelentik:** (NTI.): A bostoni rádió bejelentette, hogy az Egyesült Államok ázsiai hajóhadának néhány egységét Jávába küldik. (MTI)

### Hatszázból csak száz gépe maradt a singaporei brit légierőnek

**Tokióból jelentik:** (Stefani): Egy maléziai támaszpontból jelentik, hogy a singaporei brit légierő, amely az elenségeskedések kezdetekor több, mint 500 gépet foglalt magában, most csak 100 gépből áll, noha Hollandiából 40, Ausztráliából 50 gépet kapott. (KTI.)

**Berlinből jelentik:** (NTI.) Mint a svéd napilapok tudósítói Londonból jelentik, ott azt a kijelentést tették, hogy a Malájai hadjáratot német tisztek irányítják. Illetékes német helyen kijelentik, hogy a brit propaganda vakmerő kitalálásáról van szó és nyilván azt a látszatot akarják kelteni, hogy Ázsiában nem a japánok győzték le őket. (MTI.)

**Sanghaiból jelentik:** (NTI.) A japán hadsereg képviselője az angol hírverésnek azokra az állításaira válaszul, amelyeket az állítják, hogy a japánok templomokat és iskolákat romboltak szét, kijelentette, hogy a krími háboru alkalmával is bebizonyosodott, hogy a japán hadvezetést ezeket a berendezéseket kimélté. —

## Általános visszavonulásba kezdtek a Selangor északi részét védő angol csapatok

A déli szakaszon is teljes a zűrzavar és megkezdtek az angolok a visszavonulást. Elsülyesztettek a japánok egy 11 ezer tonnás repülőgépanyahajót

**Tokióból jelentik:** (NTI.) A Domei Iroda az egyik malájföldi japán támaszponttól közli, hogy a Selangor északi szakaszát védő brit csapatok az előnyomuló japán csapatok sulya alatt megtörttek és általános visszavonulásba kezdtek. A visszavonulás során a britek szétrombolták az utakat és hidakat. Selangor déli részén is észrevehető a zavar. A brit csapatok itt is általános visszavonulásba kezdtek. A Maláj-félszigeten a japán csapatok hadműveleteik során teljes légitűlőnyre tettek szert. A japánok a háboru megkezdése óta az angolok rendelkezésre álló 500 repülőgép közül a legtöbbet megsemmisítették. Annak idején Ausztráliából 50, Holland-Indiából 40 gép érkezett Singaporeba az ott állomásozó 500 gép megerősítésére. A brit vezetők csak arra törekedtek, hogy ezeket a gépeket elrejtse, nehogy elpusztítsák őket. (MTI.)

**Tokióból jelentik:** (Stefani.) A Domei Iroda jelentése szerint japán csapatok feltartóztatlanul nyomulnak előre Malaccában. A brit csapatok Selangor övezetében rendetlenül

vonulnak vissza és sok helyütt rombolásokat hajtanak végre, amelyek azonban nem akadályozhatják meg a japánok előrehaladását. Trolan övezetében a japánok ksuivos veszteségeket okoztak az ellenségnek. 200 foglyot ejtettek. 68 ágyut, 50 harcirocsit, 400 gépkocsit, illetve motorkocsit zsákmányoltak. A britek 400 halottat hagytak a csatatéren. (MTI.)

**Tokióból jelentik:** (NTI.) A császári főhadiszállás közölte, hogy azok a japán csapatok, amelyek a Maláj-félsziget partja közelében déli irány-

ban haladnak előre az ellenséges gépesített csapatok elleni átkaroló mozdulatok és megsemmisítő lecsapások után Trolantól északra szilárd állásokat foglaltak el. A japán légierő 8-án délután támadást hajtott végre: Moulnei kikötő ellen. Egy nagy hajót telitalálat, 4 másik hajót közepesen találat ért. Ugyanakkor bombázták a pályaudvart és a kikötő berendezéseket is. (MTI.)

**Tokióból jelentik:** (NTI.) A Malájföldről érkezett legújabb jelentések szerint Kuala Lumpur vidékén heves

## Súlyos brit hajóveszteségek

**Stockholmból jelentik:** (NTI.) A brit hírszolgálat washingtoni jelentése szerint Amerika tengerészeti minisztériuma közölte, hogy a Ruth Alexander nevű 8135 tonnás gőzös a halland-indiai vizeken ellenséges repülő támadás következtében elvesztett. (MTI.)

**Amszterdamból jelentik:** (NTI.) A brit hírszolgálat batáviai hivatalos közleménye alapján jelenti, ellenséges

tengeralttjáró elsülyesztett egy holland tehergőzöst. A legénység tagjai közül eddig csak háromat sikerült biztonságba helyezni. (MTI.)

**Tokióból jelentik:** (NTI.): A császári főhadiszállás közli: A Langley repülőgépanyahajót a Johnson szigeteken elsülyesztették. (MTI.)

**Tokióból jelentik:** (NTI.): A Langley repülőgépanyahajó elsülyesztésével

kapcsolatban hivatalosan közlik, hogy a hajót egy japán tengeralttjáró csütörtökön torpedózta meg. A hajó 11.050 tonnás volt. (MTI.)

**Londonból jelentik:** Hivatalosan jelentik, hogy a Galathea angol cirkálót egy tengeralttjáró megtorpedózta. A cirkáló, amely 5210 tonnás volt és 1934-ben épült, elsülyedt. (MTI.)

## Hoglandot visszafoglalták a finnek

**Berlinből jelentik:** (NTI.) A Führer főhadiszállásáról közlik a NTI-el. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal középső és északi részén tovább folynak az elkeseredett elhárítások. Tüzérségi tüzzel ellenséges állásokat romboltunk szét. Észak-Afrikában az ellenséges tüzérség tovább

folytatta tüzelését a solumi német-olasz állásokra. Aggedabia térségében kölcsönös felderítő tevékenység folyt. Német vadászok légi harcban lelőttek hat ellenséges gépet. Éjjel-nappal eredményesen bombáztuk Kalta szigetén lévő brit repülőtereket. (MTI.)

**Rómából jelentik:** (Stefani.) Az

1942. január 12-én este 8 órakor a Református Kulturpalota (gr. Teleki Pál utca 27)

**Zathureczky Ede hegedüestje**  
Zongorán kísér: Laurisín Miklós

Jegyelővétele: "NEMZETI" könyv- és papirkereskedésében Rákóczi-ut 9. — Telefon: 14-25.

Gross Károly festőművész  
**Eredeti festmények tárlata**  
Bazár épület, Japport felett

olasz főhadiszállás 586. közleménye közli: Sallom szakaszán az ellenség ismét összpontosított ágyútűzzel kísérletezett. Német vadászok több légerszára során hat ellenséges gépet le-

lőttek. Egyik felderítő repülőgépet Benghazai légitérben 5 gépből álló ellenséges kötelék támadta meg. Az olasz repülőgép két ellenséges gépet lelőtt és golyóktól átlukasztva visszatért támaszpontjára. Légydelmi tüzérégiánk lelőtt egy ellenséges bombázót. Egy másik gép darabokra tépve zuhant a tengerbe. (MTI.)

Helsinkiből jelentik (OFI): Helsinkiben megerősítették, hogy a finn csapatok a szovjet erők visszavonulása után visszafoglalták a Kotkava szemben fekvő Hangland szigetet. (MTI.)

Rómából jelentik: (Stefani.) A Times az alsóház üléséről a következőket írja: A Csendes-tengeren elszendvedett brit kudarok oka az, hogy a vezetők félrevezettek bennünket, vagy pedig az, hogy túigagosan bíztunk az Egyesült Államokban, hogy megvédelmezi támaszpontjainkat. Akár az egyik, akár a másik ok áll fenn bizonyos, hogy a lehető legrövidebb időn belül meg az ellenséges erőket és csak akkor kezdünk a helyzetbe alkalmazkodni amikor már késő volt. (MTI.)

**Nyugdíjasok adományai honvédek részére**

- (Folytatás) Porkoláb József Halász-utca 14. 150, özv. Magyar Mihályné Gömbös Gyula-utca 10. 1, Magyar János Gömbös Gyula-utca 40. 1, özv. Kozmári Bertalané Karácsonyi püspök-utca 32. 1, Fekete Sándor Sztáray Mihály-utca 5. 250, Báthory Laszlo Csengery-utca 13. 5, Bokis János Hodossy Miklós-utca 16. 320, Bárdos György Hodossy Miklós-utca 18. 230, K. J. Alapítványi Pénztár Pray György György-utca 34. 2, özv. Szabó Andor Lukács György-utca 84. 2, Mátyseszky Endre Gilányi-utca 58. 3, Domokos László Sztaroveszky-utca 20. 10, özv. Szűts Gézaé Hitler-utca 31. 240, Öromi Gyula márnok 3, Sarossy József Kinizsi-ut 2, Papp György Sztáray Mihály-utca 18. 250, Huszka Vince Vaskó-utca 4. 1, Polgár József Templom-utca 8. 1, özv. Géressy Lajosné Irinyi-utca 26. 150, Bugyik Péter Széchenyi-utca 15. 3, Vrabélyi Alfréd Téglavető-utca 37. 2, Széplaky Sándor Vitéz-utca 20. 2, Molnár Gyözőné Karoly-utca 13. 2, Gyuricza Antal Hitler-utca 62. 2, Gram Gyula Szent János-utca 76. 2, Marosán György Sztáray Mihály-utca 4. 250, Bihari Lajos Szalárdi-utca 4. 3, Gárdos Ferenc Arvaház-utca 7. 5, Winteritz Odónné Péter-utca 18. 2, Tóth Mihály Árpád vezér-utca 29. 2, Hadrava Nándor Mikszáth Kálmán-utca 48. 3, Ketzó Gyula Lórántffy-utca 14. 3, Beck Antal Beöthy Odón-utca 43. 5, Jakabovits Ilona Thököly-utca 65. 2, Eltes Lajos Dankó Pista-utca 32. 2, Kovács Imre Török Ignác-utca 67. 150, özv. Molnár Istvánné Ráday Gedeon-utca 2, — Pray György-utca 5. szám alól a következők: özv. Személyiné 170, Kádár Mária 240, özv. Matos Gézaé 240, Meskó Erzsébet 250, özv. Marics Mihályné 120, özv. Maár Zoltánné — 30, özv. Császár Béláné 250, özv. Ikrík Arnoldné — 70, Schiller Jánosné 240, Radocsay Etolka 150, özv. Varga Gusztávné 250, özv. Darvassy Lajosné 180, Veress Erzsébet 2, özv. Kolthay Kornélné Szaniszló-utca 67. 250, Rognár József Ritoók Zsigmond-utca 22. 3, özv. Kolthay Gyözőné Szaniszló-utca 67. 150, Bny. E. 535. ny. körjegyző 220, Boer Péter Frangepán-utca 2, Pesckó Zsigmond Tisza Kálmán-ér 17. 3, özv. Brndrai Lászlóné Árpád vezér-utca 134. 3, Garay István Michelangelo-utca 4. 250, Tokaji György 1, özv. Balogh Sándorné Békéscsaba-utca 18. 2, özv. Fekete Pálné Hitler-utca 75. 2, Lincinger Sándorné Sal Ferenc-utca 6. 2, Hollósi Gyuláné Sal Ferenc-utca 6. 2, özv. Doboz Mihályné Szigligeti-utca 11. 150, Turzó Lajos Kolozsvári-utca 50. 2, Duthnovszky Antal Fraknoi-utca 20. 3, Kozmann Jánosné Rádl Ödön-utca 1. 4 pengő.

**Kenyából és Ugandából küldenek segélycsapatokat az angolok Libiába**

Berlinből jelentik: (NTI.) Német harcigépek erős kötelékei a keleti arcvonal déli szakaszán folytatták támadásukat a bolsevisták célpontjai ellen.

Január 8-án a német gépek négy támadásban öt vonatot romboltak szét és egy páncélvonatot megromoltak. A pályaudvarokra ledobott bombák az épületeket szétrombolták.

A keleti arcvonal többi részén a légi-erő egymást követő támadásokat intézett a bolsevisták útvonalai ellen és több mint száz gépkocsit megsemmisítettek. Egy támadás alkalmával tíz löveget megsemmisítettek. (MTI.)

Tuniszból jelentik: (NTI.) Mint az egyik egyiptomi újság jelenti, Kenyából és Ugandából mintegy 91.000 katonát küldenek a libiai arcvonalra. A brit segélynepeknek a libiai arcvonalon való harcra vetése során az abbeszinekre is sor kerül. Ezek az afrikai csapatok elsősorban az ausztráliai csapatokat fogják pótolni, amelyeket lassanként visszaszállítanak hazájukba. (MTI.)

**Portugáliát aggasztja a zöldfoki szigetek ügye**

Lisszabonból jelentik: (Stefani.) Lisszaboni politikai körök újbótlélek nyugtalansággal tárgyalják a Zöldfoki-szigetek ügyét. Ugy véljük, hogy ezek a szigetek ma még jobban kívának téve az angolszász megrohanásnak, mint bármikor. (MTI.)

Amszterdamból jelentik: (NTI.) A brit hírszolgálat jelenti, Scobell lemondott máltai parancsnok utódjánul Tow Bekot nevezték ki. (MTI.)

Amszterdamból jelentik: (NTI.) Az angol hírszolgálat jelentése szerint Észak-Irország elnöke Londonba érkezett, hogy a brit miniszterelnökkel sürgős tanácskozásokat folytasson. (MTI.)

Genfben jelentik: (NTI.) Az ausztrál amerikai küldöttség Sumner Welles vezetésével elindult Washingtonból Rio de Janeiroba. (MTI.)

Sanghaiból jelentik: (Stefani.) Hír szerint a holland-indiai kormány a legsürgősebben erősítéseket kért Ausztráliától utalással arra, hogy Hollandia nem rendelkezik kellőszámu repülőgéppel ahhoz, hogy őriztesse a partokat és megvédelmezze fontos pontjait. (MTI.)

Ankarából jelentik: (NTI.) Török politikai körökben feszült érdeklődéssel várják a moszkvai konferencián résztvevő brit nagykövet visszaérkezését. A nagykövet Moszkvából Teheránon át Bagdadba utazott, ahol Bullittal,

Roosevelt megbízottjával tárgyal. Innen repülőgépen Alepoba folytatták útjukat, ahol katonai tanácskozások lesznek Ankarában úgy látják, hogy a moszkvai konferencia Törökországot érinti. Bár az ankarai brit nagyköv-

elutazása előtt határozott biztosítékat adott a török kormány, még is bizonyos aggodalmak maradtak fel arra nézve, hogy Eden hozzájárult a Szovjet európai befolyásának Törökországra való kiterjesztéséhez is. (MTI.)

**„Tudom, hogy hazudtok...”**

Az új Európa rendszerébe való hibálisan beilleszkedést azok a nemzetek fogják leginkább legkevésbé megvalósítani, amelyek felismerve a rájuk váró új feladatok lényegét, mielőbb megkezdik az előkészületi munkálatokat, mivel hamarabb állítják gazdasági, politikai és társadalmi életük mértékű és irányú nagytakarítást rendeznek házuk táján, mely a legparányibb nyomor is kúrja az új élet fundamentumának helyéről. — olyan embereket nevel saját céljainak végrehajtására, akikre nyugodtan bízhatja országa jövőjét és olyan közszellemet teremt, mely undorral fordul el a régi avas világtól és önként soraközi fel megteremteti azt a művet, mely egy másik, szebb és közelebbi Világot jelent minden dolgozni akaró ember számára.

Világ szemléleti háborunk győztes befejezése után, a talpon maradt népek olyan helyzetűek, hogy bizonyítani maguk számára az új rend ranglistáján, amelyen eredményteljesen képesek voltak átváltani nemzetük gondolkodásába, közfelfogásába az új világnézet népi és szociális törvényeinek tartalmát, értékét — lélekét. Tudjuk nem kis munka ez, mert a hamis jelszavakon épült liberálisvilág összeomlásának romjai között még kísért az áldemokrácia lidérc-lénye és még akadnak begyepesedett agyak, melyek még mindig szívesen gondolnak vissza áthéppéi szemléletük háztanúságos korszakára.

Tudjuk, hogy nagy munka vár rájuk, de a cél és az eszköz világos. Az öreg ház helyében épült modern palotának fundamentuma csak itt volt követheti az elavult alapvonalat s bizony lebontanak ott mindent, ami akadályozná az új mű stílusnak, szerkezetének és rendeltetésének kibontakozását. Kétségtelen, hogy az ócska államformák életére is ez a sors vár, s a modern alkotmány nem sok tekintettel lesz elődjének kiált rendszerére. Gyökeres munkát kell itt végezni, mert a felületes renoválás külszíne hamar kopik és árulója lesz a belső tartalmatlanságnak.

Az új világrendben egyéniségünk Történelmi hagyományai a jövőben talán még fokozottabban kell ápolni

s ami érték eddig csak szunnyadozott népében, azt mind a köz javára kell értékesíteni. Ezek az elvi jelentőségű jelszavak azonban azt is jelentik, hogy viszont minden nemkívánatos vádhatási könyörtelennül le kell nyelni, ami a legkisebb mértékben is veszélyeztetné a zavartalan átállítást szándékát.

A régi liberális világ sovány hagyományokból utfelejtett terjedéseket kell elsősorban gyökeresül kiirtani. De nem kaphat kegyelmet a szintén zsidó plutokrácia emlídjén nagyra növekedett kasztrendszer általán állapota sem, — úgyisintén sürgősen felszámolandó az ellőli folyó szertelen rangfőrség is. És meg kell szűnni végre annak a némi magyar gerince szabott felesleges hajlongásnak és számító tömjenezésnek is, amikor élő lézéleti nagyságot, kisebb, nagyobb érdemeinek emellygós méltatásdát olyan illatszór érdekeszerűséggel üzik, hogy hirtelen csak az a kérdés marad tisztázattarvul, hogy melyik nagyobb izléstelenség, — megszerkesztési eszköket a földi hozsannakát vagy — el fogadni? ... A bomlasztó destruktóknak egyik válfaja ez, mert lejáratja, magát a valódi érdemekre osztogat, ható elismerés eszméjét és szükségte-len szolgáló hajlongásokkal nem kívánatos megelégedésükre formálja a büszke magyar magatartást. Nincs semmi szükség ezekre a körülaradozásokra, amikor névtelen hírszolgák ezrei önzellenül ontják drága verítékét a néi nyugalmunkért, élelünkért. A magyar önérték, illatkozik az ellen, hogy ön- és közveszélyes tömjenezés sekkel avassanak idehaza hátkit is nemzeti hőssé akkor, amikor az egyszerű honvéd is azzal a tudattal odja életét hazájáért, hogy a kötelességteljesítés még nem érdem.

Az Új Európa kapuján csak akkor kopogtathatunk, ha az oda való bejutásért mindenki önzellenül és elismerés várs nélkül dolgozik. Mi ezt hisszük és valljuk és nem azonosíthatjuk magunkat XVI. Lajos francia király egyik miniszterének azzal a mondásával, amikor így szőlt egyszer az őt dicsérő áradásánakkal körüllajongó alattvalóihoz: „Tudom, hogy hazudtok paráziták, de csak mondjátok, mert jól esik...”

Kiskun.

**Pályázat német tanári tanszékre**

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A vallás és közoktatásiügyi miniszter pályázatot hirdet a szegedi Állami Polgári Tanárképző iskola német tanszékére. A kérvényeket az iskola főigazgatóságához kell január 31-ig beadni. A kultuszminiszter ugyancsak pályázatot hirdet a Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészettudományi karán felállítandó szociológiai tanszékre. A pályázatokat az egyetem dékáni hivatalához február 15-ig kell beadni.

**Módosítórendelet jelent meg a mosószerkeik előállítására vonatkozólag**

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Köziöny szombati száma közli az iparügyi miniszter rendeletét a mosószerke, a mosószerke és kenőszappan előállítására és forgalomba hozatalával kapcsolatos módosításokról.

EUROPA KÜLÜGYMINISZTERE:

RIBBENTROP\*

Irta és a budapesti rádióban felolvasta: Csizsár Béla

1

A huszas évek végén, amikor Hitler Adolf legnagyobb harcait vívja az otthoni régi világgal az új Németországért, sűrűn tűnök fel környezetében egy diplomata vágású, habirozott arcú, nyulánk, fiatal férfi. Nem pártpolitikus, belső ügyekre alig szól bele. Külpolitikai kérdésekben azonban a Führer egyre gyakrabban veszi igénybe tanácsát, hallgatja meg véleményét. Amikor a nemzetiszocialista német munkáspárt átveszi a hatalmat, Hitler mind többször küldi külföldi utakra, bizalmas diplomáciai megbeszélésekre a nyugati államokba, hogy a Harmadik Birodalom béke és főkérvéseiről meggyőzze Angliát és Franciaországot államférfijait s eredményeket eszközöljön ki a német felemelkedés érdekében.

A fiatal diplomatára, aki voltaképp sohasem volt diplomata, de most egyre fontosabb és döntőbb külföldi missziókat végez, felfigyelnek bent, Németországban is, a külföldön is. Diplomáciai sikereiről sokat beszélnek, pedig feladata nem könnyű, egy egész ellenséges világot kell megértésre hangolnia a birodalom iránt. De Ribbentrop — mert hiszen róla van szó — nemcsak ügyes diplomata, hanem tehetséges ember is s munkája nyomán egyre erősödik, egyre izmosodik Németország külpolitikai helyzete.

2

Ribbentrop sohasem indult diplomatának. Atyja azt szeretné volna, ha az ő pályáját követi, azaz katona lesz, mint nagyatyja is és ősei közül anyanyian. Maga a család ősi westfáliai földművescsalád leszármazottja, mely századokon át remek katonákat adott a németeknek. Egyik őse írta alá annak idején Münsterben a westfáliai Lékek egy másik őse a porosz hadsereg főintendánsa volt s mint ilyen, Blücher barátja bizalmasa. Nagyapja a 70-es években a Metz körüli harcokban táborparancsnok, atyja egészen a tábornokságig emelkedik s természetesen fiát is ezen a pályán szeretné volna látni, de a fiatal Ribbentrop Joachimot, aki tanulmányait Svájcban, Angliában és Franciaországban végezi, jobban érdekli a kereskedelem, a gazdasági elletpálya. Merész lendülettel veti magát bele a foglalkozásba, rövidesen búcsút mond Németországnak és külföldre, Kanadaiba megy, hogy kereskedelmi és gazdasági ismereteit tökéletesítse. Hőbapokig nem hallani felőle, azután híre jön, hogy már saját vállalatát van, rengeteget dolgozik de sokat is keres. Arról azonban csak kevesen tudnak, hogy hallatlan tetterővel ért odáig, amíg a kanadai Pacific vasút építésénél segédkező munkavezetőből banktisztviselő, majd önálló vállalkozó lesz. Mindezt a pozíciót azonban könnyű szívvel hagyja ott, amikor 1914-ben kitör a világháború s az akkor még 21 éves ifjú hazasiet, hogy

\* Ezt az érdekes tanulmányát Csizsár Béla, lapunk rendszeres munkatársa a budapesti rádióban is felolvasta.

felajánlja szolgálatait hazájának. Kalandos utazásban van része a szigorú blokád alá helyezett tengeren, hajóját elfogja az angol flotta és Ribbentrop csak úgy menekül meg a brit internálástól, hogy a hajó szénkamrájába rejtőzik, majd pedig, mint a hajó fűtője szerepel. Túljárva az angolok eszén, izgalmas élmények után érkezik meg Németországba, ahol nyomban jelentkezik ezrednél a 12. huszárezrednél s mint tiszt helyettes vonul be. 22 éves korában már hadnagy, két éven át — 1917 végéig — a nyugati és keleti harctár sok ütközetében vesz részt s többször meg is sebesül. A háború végén fontos feladatokat bíznak rá a még alig 25 esztendőes ifjú ulánustiszttel a birodalommal szövetséges Törökországban működő hadügyminiszteri megbízott segédtisztjének nevezik ki, egy év múlva pedig hadügyminiszteriuma a Versailleba induló német béke delegációba osztja be.

3

Itt, Versailleben kerül érintkezésbe először a nagypolitikával. De Ribbentrop ekkor még szível-lelékkel katona; csak amikor látja, hogyan törik össze ellenségei Németország kardját, hadseregét, mond búcsút az uniformisnak és elhatározza, hogy ismét — kereskedő lesz. A wiesbadeni Henkl-pezsőgyárnál jut alkalmazáshoz, nagyvonalú üzleteket bonyolít le, élénk kereskedelmi, gazdasági érzékére maga a gyártulajdos is felfigyel, gyakorta küldi külföldi utakra, majd annyira megszereti, hogy el sem engedí többé a vállaltól, hozzáadja leányát is.

Házasságuk boldog, Ribbentrop nagy kereskedelmi vállalatot alapít, amely messzeterjedő export-import-üzleteket bonyolít le. Ribbentrop még többet utazik külföldön mint eddig, rövidesen alig van olyan európai főváros, ahol ne fordult volna meg és ne lenne a legelőkelőbb körökhöz bejárása. Valósággal a munka rajba, de egy-egy utazás, egy-egy fontos üzleti tárgyalás között azért mindig szakít magának időt arra is, hogy kedvenc szóraokzásainak, a sportnak és a zenének hódoljon.

A politika is mind többet foglalkoztatja. A nyugtalan huszas évek ezek Németországban, a válság és a forrongás időszaka, amikor a nemzet legjobbjai különös aggodalommal tekintenek a jövő elé. Ribbentropot is elképedtetlenítik a német politika hullámteresei, válságai, a centrumpárt és a marxisták tehetetlen kormányzása s egyre jobban meggyőződésévé válik, hogy a kibontakozást csak egy ember hozhatja meg: Hitler Adolf...

4

Rövidesen megtörténik Hitler és Ribbentrop között az első találkozás, amely az utóbbira igen mély benyomást gyakorol s odaadó elszánt hívővé szegődik a Führernek. Ez viszont egyre többször hívja meg tanácskozáira a reális látású, éles elméjű új párttagot, beavatja terveibe, meghallgatja elgondolásait, külföldi ta-

pasztalatait. Ribbentrop mostantól kezdve már nem üzleti ügyekben, de kitünő ösztököléseit felhasználva most már, mint a legnagyobb német párt megbízottja tárgyal informáldók Franciaországban és Angliában és száll síkra Hitler Adolf eszméi s hatalomrajtása mellett. Fáradohatatlanul agitál külföldi barátai körében a versaillesi szerződés felülvizsgálása mellett, odahaza pedig ugyanilyen fáradohatatlanul és szívesen igyekszik összehétkíteni, összehozni az egymással még szemben álló nemzeti csoportosulásokat. Dahlemi villájában gyűl össze és tartja értekezleteit a közben betiltott nemzetiszocialista párt, több találkozást közvetít Hitler és Papen között, aki akkor a kormány elnöke.

Fáradozásainak eredménye az az összejövetel is, amely 1933 január elején folyik le Schröder báró kölni házában a két államférfi között, amely Németország életében sorsdöntő változást hoz: Hitler hatalomrajtását s a Harmadik Birodalom belpolitikai győzelmét segíti elő. Ez a sikeres közvetítés egyúttal Ribbentrop utolsó belpolitikai művelete is, mert ettől kezdve szinte kizárólag a külpolitikának szenteli magát. Lassanként a Führer legbizalmasabb tanácsadója lesz a német külpolitika minden kérdésében. Szerencsés keze van, minden arányá válik, mint egy újkori Midas királynak, amihez hozzányúl Sikert sikerre halmoz, remek taktikus, nagy lélekismerő és lökéletesen tisztában van azokkal, akikkel szemben áll. Hazája javára mesterien kiaknázza a nyugati hatalmak vetélkedéseit feltékenységét s fokozatosan mind több és több engedményt, elönyt harcol ki az új Németországnak.

5

Angliával flottaegyezményt köt, ugyanakkor az Angliára emelt gyanakvó Franciaországtól ellátási és fegyverkezési könnyítéseket kap. Emelkezetes sikere az angol-francia ellenállás leszerelése a német újrafegyverkezés kérdésében, azután a rajnai katonamentesített terület elfoglalásának diplomáciai előkészítése és levezetése. — ekkor már a birodalom rendkívüli nagykövete s mint ilyen, a Népszövetség londoni tanácsülésén bámulatos haditaktikával veri vissza az angol-francia ellenérveket és támadásokat, — majd pedig a német-japán, később pedig a német-olasz-japán antikomintern egyezmény létrehozása, amellyel világszövetséget teremt Közép- és Dél-Európa, valamint a Távolkelet három legnagyobb hatalma között.

Még negyvenhárom éves sincs, amikor Hitler londoni nagykövetté nevezi ki és megbizzza, kísérelje meg a lehetetlent is, jóviszonyt és bizalomteljes együttműködést létrehozni Németország és Anglia között, hiszen Németország egyáltalán nem kívánja a háborút Angliával, ellenkezőleg: vele együttműködve akarja megoldani a világproblémákat. Nem Ribbentron múltott ennek a szándéknak a meghiúsítása, az angol és a mögötte álló erők minden módon gátolták a kiegyezés létrejöttét. Így, 1938-ban

Hitler visszahívja Londonból és rábízza a külügyminisztérium vezetését. Ribbentrop folytatja sikeres diplomáciai akcióit, egymásután hozza létre: a német-olasz acélszerződést, a háromhatalmi egyezményt, a baráti és semleges államok sorozatos csatlakozását, a Balkán népeinek bevonását az újjáépítő békeműbe, csupa zseniális sakkhuzást, amelyek párhuzamosan futnak a katonai akciókkal s majdnem egyenrangú teljesítmények velük.

6

Mindezeket azonban érdemük szerint majd a történelem fogja kellőképpen méltatni, a történelem, amely majd kellő megvilágításba helyezi Ribbentrop külügyminiszter egyedülálló teljesítményét. Bismarckot jóval felülmúló diplomáciai mesterjártsmáit és el fogja mondani róla, hogy egyike volt kom legkiválóbb diplomatáinak. De milyen Ribbentrop, mint ember? Aki közelállnak hozzá, mértéktartó, úri modorán, tapintatosságán, nagy szerénységén és egyszerűségén kívül főleg két fő jellegességét emelik ki és pedig: mélyseges határozottságát és fanatikus hitét vezérében és a birodalom teljesítőképességében.

A német külügyminiszter nem tartozik a sokat latolgató, fontolgató emberek közé: elhatározásai villámgyorsan születnek meg s azok mellett rendületlenül kitart; határozott, céltudatos, kemény és szilárd egyéniség, aki jól tudja mit és hogyan akarja. Munkaereje szinte korlátlan. Mondják, sokszor hajnali négy-öt órától késő délutánig, néha késő estig is egyetlen lendülettel képes átdolgozni az egész napot; azután rövid sport vagy pihenés következik, majd újra belemerül a munkába. Képes éjszakákat ebren tölteni pihenés nélkül. Mindig megtalálható és munkatársaitól is szigorúan megköveteli, hogy találhatók legyenek.

Hatalmas fizikai és szellemi teljesítőképessége mellett rendkívül szerény ember, aki kerül minden ünneplést. Emelkezőtetségéről mesélik, hogy egyenesen fantasztikus, évek múlva is visszaemlékszik a tárgyalások legapróbb részleteire. Jellemző még rá, hogy mindenre jut ideje, mindenre talál időt és alkalmat: a franciaországi harcok idején történt pl. hogy a legnagyobb munka közben kiment a nyugati harctérre és közelről végignézte két páncélos hadosztály összecsapását.

Minden tárgyalásra felkészülten érkezik, mindenről tud, mindent ismer, acélidegekkel tárgyal, érvel s érvelése pontos, mindig célba talál. Kitünő szónok is, pedig ezt a képességet nem igen van alkalmra gyakorolnia.

Németország benne valóban egyik legkiválóbb külügyminiszterét, a Führer pedig legkitünőbb diplomáciai munkatársát lelta meg.

Bármilyen, de lehetőleg  
**Építkezésianyaggyár**  
**képviselőt vagy egyed-**  
**árusítást keresi**  
 évek óta a legjobban bevezetett iparigazolványos. Meckeréseket „Minden garanciát megadunk” jelicére Leopold Cornél hirdetőirodába  
 Budapest, VI. Teréz-körút 3kérek

# Japán és az angolszász hatalmak háborúja a sárga és fehér fajok küzdelme lesz

**Új fejezetet nyitott a világtörténelemben a két csendes-óceáni nagyhatalom vetélkedése**

Nagyvárad, január hó. Csak avatlan szemeknek tűnt fel úgy, hogy a japán-amerikai háború váratlanul robbant ki. Aki a két nagyhatalom viszonyát az elmúlt száz évre visszamenően vizsgálta, az előrelátta, hogy az állandó feszültségnek más vége, mint háború, nem lehet. Olyan érdekellentétek fejlődtek ki a két szomszédos nagyhatalom között, olyan igényeket támasztottak egymással szemben, amelyek szükségszerűen vagy valamelyik fél meghátrálását, vagy az erőök összemérését vonták maguk után.

Japán újkori történelmét nem lehet eléggé megérteni a hithirdetés történetének néhány adata nélkül. Japánban először 1542-ben jelennek meg portu-

gál hithirdetők. Egyedülálló sikerrel működött itt Xavéri Szent Ferenc. Szent Pál után a világ legnagyobb hithirdetője. A XVII. század elején már több mint egymillió katolikus volt Japánban, vagyis az akkori lakosoknak több mint ötszázaléka. A Holland Indiai Társaság azonban féltékenyen nézte a spanyol, portugál és olasz hithirdetők munkáját és merőben önző anyagi érdekekből felingerelte Hidejosi császárt a hithirdetők ellen, mintha ezek az országot az idegenek kezéré akarták volna játszani. Így kezdődött meg az üldözés, melynek igen sok vértanúja volt. 1644-től hithirdető nem tette a lábát Japán földjére. Japán elzárkózott Európa és Amerika elől.

mánynak. A követelések nyomán két egyezményt kötöttek, a következő évben pedig Oroszországgal szövetségelt Kína felosztására.

Közben azonban az angolszász hatalmak sem télenek. Japán ellensúlyozására több egyezményt biztosítják ér-

## Japán elindul történelmének legnagyobb próbájára

Japán nagyhatalmi politikáját és csendes-óceáni, kelet-ázsiai érdekeit tulajdonképpen csak gazdasági életének alakulásából lehet megérteni. Japán hihetetlen méretekben fejlesztette ki iparát, amely piacot keresett és kiegyenlíthetetlen összeütközésre vezetett az Egyesült Államokkal. Érthető tehát, hogy Amerika mindenütt támogatólag avatkozott be, ahol Japánnal valaki szembeszállt. Japán pedig a washingtoni kudarc után elsősorban Kinára vetette szemét. 1927-29. között a nankingi kormány ellenzésére megszállta San Tungot. Mandzsuriaiban az utóbbi időben a kínai forradalmi kormány igen erősen megvetette a lábát, ezért Japán, akit az 1930. évi londoni tengerészeti leszerelési értekezleten is

dekeiket Kinában és Kelet-Ázsiában. 1921-ben fenyegető viharfelhők gomolyogtak a Csendes Óceán egén. A béka fenntartására ebben az évben Washingtonban értekezletet hívtak össze. Ez az értekezlet — két és fél hónapig tartott — minden vonalon Japán háttérbeszorítását eredményezte. Japánnak köteleznie kellett magát, hogy: 1. hajóhadának tonnartartalmát a két angolszász nagyhataloméhoz képest a 3:5:5 arányú szinten tartja; 2. kiüriti a világháborús keletázsiai hódításait. Ezzel szemben Japán csak annyit tudott elérni, hogy elismertette a Yap sziget feletti fennhatóságát. Kinára vonatkozóan fenntartották a „nyitott ajtó” elvét és kilenchtalmi szerződést kötöttek. Japánnak nem ismer-tek el különleges kínai érdekeit sem.

hátterbe szorították, azonnal megkezdte Mandzsuria megszállását. 1932-ben kikáltották Mandzsuria függetlenségét, amely 1934-ben önálló császárság lett. 1937-ben újabb merész japán lépés következett. Kihaszánlva a nemzetközi helyzetet, katonai akciót kezdett Kinában. Észak-Kinát néhány hét alatt meg is szállotta. Délkinában azonban annyira megerősödött a kínai ellenállás Csang-Kai-Sek tábornagy vezetésével, hogy egyelőre meg is torpan a japán előnyomulás. A kínaiakat Burmában keresztül az angolszász hatalmak, Keletturkesztánon keresztül pedig a Szovjetunió támogatja hadianyaggal. Japán tehát a kínai hadjáratával szembekerült a Szovjettel és az angolszász hatalmakkal.

## Japán elindul nagyhatalmi pozíciója felé

1854 tavaszán Perry amerikai tengernagy tíz hadihajóval és 2000 emberrel megjelent Tokió kikötője előtt és hathatósan ott tartózkodása alatt kényszer szerződést erőszakolt a teljesen tehetetlen és kiszolgáltatott Japánra. A császár helyettese megnyitotta az amerikaiak előtt Shimoda és Hakodate, később Yokohama kikötőjét. Az amerikaiak ezután még több előnyt csikartak ki maguknak azzal, hogy befolyásolva Japánt, hogy így legálisan megmenekülnek Anglia térhódításaitól.

Japán életében korszakalkotó idő.

pontot jelent 1867, amikor Meiji (Mutsuhito) császár trónralépett. Ez bizalmasait elküldötte Nyugatra s megbizta nekik, hogy mindenúnnan azt hozzák haza, ami ott a legjobb. Haditengerészetét brit, hadseregét és parlamentjét német mintára szervezte meg, a technika vívmányait pedig Amerikából vezette be. Japán így a világtörténelemben páratlanul álló rövid idő alatt, alig egy emberöltő leforgása alatt, a középkori hűbérállamból modern, haladó szellemű ország lett a császár kizárólagos uralma alatt.

## Megalakulhat-e a sárga nemzetek blokkja?

Mik Japán céljai? Ezeket már 1915-ben körvonalazta a híres 21 követelés. Míg Ázsia leghaladóbb nemzete, Kelet-Ázsiában minden más külső befolyás kizárásával, tehát a „nyitott ajtó” elvével szemben magának akarja biztosítani a szellemi, gazdasági és katonai vezetést. Az 1910 óta forradalmi lázbeteg Kinában helyre akarja állítani a jogrendet, az ősi hagyományok tisztelétét, az élet- és vagyonbiztonságot. Ezért teljesen kiakarja küszöbölni a Csang-Kai-Seket támogató szovjet-orosz befolyást. Ezért állott 1936-ban az antikomintern-egyezmény aláírásával az Európában hasonló célt kitűző Nemetszág és Olaszország mellé.

A sárga nemzetek blokkjának megalakítása Japán igazi célja, amit Mandzsuria önállóságával meg is mutatott, nem pedig Kína legizása, hiszen a történelem arra tanít, hogy eddig még egyetlen hódító nép sem tudta Kinát meghódítani, — ellenkezőleg mindig Kína olvasztotta be magába hódítóit.

Japánnak létfontosságú kérdése népfőlösegenek elhelyezése. Már csak ezért sem jöhetne számba Japán szempontjából Kína. Japán sokkal messzebbre tekint Kelet-Ázsia és a Csendes Óceán térsége a japán hatalmi törekvések célpontja. Ezekben a térségekben pedig feltétlenül összeütközésbe kellett kerülnie az angolszász hatalmakkal. 1941-re már olyan feszült lett a helyzet, hogy a japán kormány novemberben Washingtonba küldötte rendkívüli megbízottját. A továbbiakat már tudja.

Japán történelme folyamán már bebizonyította, hogy döntő küzdelemben csak akkor bocsátkozik, ha alaposan felkészült erre. Az eddigi eredmé-

nyek ez alkalommal is megerősítik ezt a feltevést.

A katonai események világosan mutatják a japán politika célkitűzéseit. Egyébként most már az is nyilvánvaló, hogy az angolszász-japán küzdelem a fehér és sárga fajok küzdelme lesz. Hogy végül is mi fog ebből a küzdelemből kialakulni, azt ma még körvonalalaiban sem lehet látni.

## Közellátási értekezlet volt a főispánok bevonásával

A Magyar Távirati Iroda jelentés: A közellátásiügyi miniszter a kormánybiztos főispánok részvétele mellett értekezletet tartott, amelyen tárgyalásokat nyújtott a napirenden lévő közellátási problémákról. Együttal meghallgatta a jelentéseket is.

## Saját érdekében

minden vásárlásnál keresse fel

## Vacsi és Dobribán

Csillárok, rádiók és világy szerelési anyagok nagy raktára

Kossuth u. 7. Telefon 27-33

## Nagyhatalmi érdekek ütközése a Csendes Óceánon

Ugyanerre az időre esik az Észak-amerikai Egyesült Államok csendes-óceáni terjeszkedése és nagyhatalmi helyzetének megalapozása. A belső fogyasztásra való termelésről ebben az időben tér át az új nagyhatalom a külkereskedelemben s mivel ez egyet jelentett a csendes-óceáni uralommal, az Egyesült Államok egymásután szerzi meg a támaszpontokat jelentő szigeteket: a Hawaii-szigeteket, Cuba család megszerzése után az összes spanyolszigeteket, röviddel ezután a Buam szigetet és 1899-ben Németországgal történt megegyezés után a Szamoá-szigetek közül Tutuilát.

Japán már ebben az időben szintén nagyhatalom, amelynek politikai és gazdasági érdekei voltak a Csendes Óceánon. Előre lehetett tehát látni, hogy a két nagyhatalom közötti surlódás elkerülhetetlen lesz. Ezek a surlódások kisebb megszakításokkal és rövid ideig tartó enyhítésekkel egészen a mostani nagy háború kitöréséig tartottak. A surlódásra leginkább az Amerikába (Californiába) és az amerikai birtokban levő szigetekre bevándor-

olt japánok helyzete adott okot. Amerika kezdetől fogva nagy aggodalommal látta, hogy a szapora japán nép felőlejei hogyan árasztják el nyugati államait, szigeteit és hogy milyen kiartó szoralkommal alapozzák meg további terjeszkedésüket. Utlevélkorlátozásokat léptettek életbe és több szerződést kötöttek a japán kormánnyal e tekintetben, azonban bármennyire is igyekeztek végrehajtani ezeket, az amerikai közvélemény egyre nagyobb megszigorítást követelt.

A világháborúban lelohadt az amerikai közvélemény japánellenes hangulata, de újult erővel langolt fel a háború után. Annak ellenére, hogy Japán mindent elkövetett Amerika érzékenységének megkimélésére, 1920-ban California törvényhozása megszavazta az eddig legdrasztikusabb törvényt, amely kizárta a japánokat az összes jogokból, még a földbirtékekéből is. Ezt a példát több más állam is követte. Végül 1924-ben olyan törvényt szavaztak meg, amely teljesen megtiltotta az ázsiai bevándorlást. Ez teljesen elnérgesítette az amugy is feszült viszonyt

## Japán törekvései Kelet-Ázsiában

Ezzel párhuzamosan kifejlődött az érdekellentét Kelet-Ázsiában is. Ezen a részen a japán politika mindig arra törekedett, hogy megszerezze Kína és Mandzsuria fölött a kizárólagos gazdasági és politikai befolyást. Japán diplomáciájának itt három nagyhatalom: Oroszország, Anglia és az Egyesült Államok érdekeivel kellett megküzdenie. A négy nagyhatalom érdek-

ellentétei már a XIX. század végén megmutatkoztak, nyílt ellentétre azonban csak a boxer-lázadás idején és az oroszok mandzsuriai terjeszkedésekor került sor.

A világháborúban úgy látszott, hogy Japánnak sikerül Kinára és Mandzsuria-ra vonatkozó igényeit érvényesítenie. 1915-ben a japán kormány 21 pontos követelést nyújtott át a kínai kor-

Dr. GÉRESY LÉBER JÁNOS:

# POLITIKAI SZEMLE

Furesa evilági tünemény az az ügyvezetés „közhangulat”. Naiv, mint egy gyermek s szeszélyes, mint egy szépasszony. Változó, mint az időjárás: úgy és arra hajlítható, ahogyan és amerre okos hozzáértői vagy rácsapó kihasználói akarják. A legszenvedelmesebb dolgokra irányulhat s a leghitványabb ember is urává lehet.

Ezeket a gondolatokat kell felhennünk az a megdöbbenés, gyanús szemünkbenézés, rejtett mosoly, mely bizonyos körökből, sokszor azonban még a jobbak szeméből is felénk árad. Mióta a tengelyhatalmak csapatai egy kissé megálltak diadalmás rohanásukban; rendezkednek s a vad téli hónapok idejére kedvezőbb állásokat választanak maguknak. Ezer és ezer kilométert nyomultunk előre; városokat, országokat foglaltunk el és hódítottunk meg; győztünk mindig: mindent és minden ütközetben; most is országok, sőt világrészek urai vagyunk. Erőnk meg nem fogyatkozott, akaratunk szilárd, győzedelmünk biztos... S mégis...! A legcsékélyebb kedvezőtlen hírre, hogy az angolok erőteljesen támadnak Észak-Afrikában, hogy egy pár négyzetkilométer területet kiürítettünk Oroszországban, hogy kedvezőbb hadászati állásba jussunk a nehéz tél folyamán. — Jagypont alá süllyedt eddigi örömeink s fakadni kezd bennünk a hit és a bizalom. Remegve néznek össze a gyengék s szinte hangosan kérdezik egymástól: mi lesz most...? Mi lesz...? Az, aminek a dolgok eddigi rendjében lennie kell! Téli tavasz jön. Tavasszal új támadás indul. Nyáron beéri a vetés. S ősszel, — amint Hitler a leghatározottabban kijelentette — a szovjeteknek vége... — Ez lesz. Akárki akármit mond; belső és külső ellenségeink akármit hazudnak össze, ez lesz, így lesz, mert ennek a dolgok legtermészetesebb rendjében így kell lennie...! Ezt mi nemcsak hisszük: ezt tudjuk.

Az ember szinte szegényli magát, mikor ezt a kishitűséget látja. Hát ilyen gyengék, gyávák vagyunk mi lelkeinkben? Ennyire nem bízunk önmagunkban s barátaink erejében? Lám milyen módon viselkedtek és viselkednek még ma is az angolok! Eddig minden országot feláldoztak, akiket maguk mellé állítottak; minden ütközetben átul maradtak, mérhetetlen vagyont raktak anyagiakban s erkölcsiekben egyaránt — s mégis hisznek. Még mindig bíznak.

A mi kishitűeink, a mi lelki cökkenéseink ezzel szemben a legkisebb, hideg jóvalomra megremegnek s úgy megrendülnek, úgy megzavarodnak két-három kis orosz falu visszsaadásának hírére, mintha legalább is Drezdáról vagy Boroszlórról volna szó, vagy a föld indult volna meg alattuk — Pedig ugyanakkor, amikor ez a két-három orosz falu szovjet kézre került, vagy Bardiát kiürítették az olaszok. — harmadik nagy szövetségünk, a japánok a világ hádtörténelmének leggyönyörűbb lapjait írják Keleten s olyan diadalmakat aratnak, amilyenekhez hasonlót csak a németek tudtak produkálni mult év nyarán s két év előtt a nyugati hadjáratban. Elfoglalták Hongkongot, Anglia távolkeleti „gyöngyszemét”; Manillát, Amerika szemé-

nyét; Ipohot, a Maláji-félsziget kincsesbányáját s legfontosabb vasúti csomópontját s Holland-India leggazdagabb kőolaj vidékét. Hát mi kell még? Akinek ez sem elég, aki ezek után is kishitűsködik, az vagy győgyíthatatlanul beteg, vagy alávalóan gonosz...!

Londonban, lám, mindenre, még a legsúlyosabb csapásokra is találnak vigasztalót. Egy könnyed mondattal, szép szójátékkal a legnagyobb dolgokon is át tudják segíteni magukat. Az angol rádió pl. így fejezte be legutóbb politikai elmefuttatását: Legfőbb feladatunk, hogy a japán flottát megsemmisítsük. Ha ez megtörtént a bajok gyökerét irtottuk ki...! Ez az. Így kell beszélni. Ilyen könnyedén kell a dolgokat felfogni. Az persze más kérdés és szinte érthetetlen valami, hogy az angol harvezetés miért nem hajította végre ezt a feladatot 3-4 héttel ezelőtt, amikor még olyan nehéz és komoly hajóegységeknél

volt birtokában, mint a Prince of Wales, a Repulse és a King Georg V., meglehet azóta ez a veszedelmes japán flotta az Océán jenekére segített...?

Ugyanígy beszél az angol sajtó a távolkeleti háborúról más vonatkozásban is. „Állandó érintkezésben vagyunk az ellenséggel” — írja a legtöbb újság szinte napról napra. Küszönjük szépen ezt az érintkezést... Amikor mindig csak ők vannak elöl háttal az ellenségnek. Ők menekülnek és a japánok üldözik őket. Amikor egymásutána esik el Hongkong, Manilla, a csendes óceáni szigetek egész sora... Ipoh, a brit birodalom cinn-termelésének központja s a Maláji-félsziget gazdaságának egyik legfőbb forrása...

Hogy az angolok hét év óta készülnek már Németország megsemmisítésére, amint ezt Eden most Moszkvában nyilatkozta, — s hogy ebben a vállalkozásukban eleve számítottak a szovjet „hathatós támogatásra”, azt régóta tudtuk. És értjük is. De hogy Churchill olyan ostoba lehetett, hogy alig néhány évvel ezelőtt megelégedőleg úgy beszélt a szovjetről s annak vezetőiről, mint a legalávalóbb rendszerről és a legelvet-

multebb gonosztevőkről, akiket viszont most dicsér és égig magasztal, — azt nem tudjuk megérteni. Ez még egy angol politikustól, még egy Churchilltől is sok...! Vajjon mit gondolhat és mit érezhet Stalin, ha elolvassa pl. Churchill alsóházi beszédének — melyet 1925. július 13-án mondott — ezt a részét: „A kommunizmus mögött Moszkva áll. Az a hatalom, mely semmi egyéb, mint Európa és Amerika nemzetközi szeméjéből összerendődött banda...”

Ugyanez a Churchill 1931 augusztusában így írt: „Túl a keleti védőfalán, melyet Európa keleti államai alkotnak, egy óriási orosz kommunista állam, a világforradalmat dicsőíti. Így testesíti meg a régi cári imperializmust, mely benne még véresebben tovább él... Lehetetlen még egy határvonalat valóban a világon, mely mélyebb és így áthidalhatóbb volna az Európát Oroszországtól elválasztó határnál...”

És most mégis le akarja bontani Churchill ezt a határt s a szovjetet akarja megtenni — a Times szerint is — Európa gazdasági és szociális tanítómesterévé.

Akinek szeméi vannak a látásra: lássa...! Akinek értelmet adott: a jó Isten: értse...!

## Hogyan élnek a magyarok a volt szerbbrészi Bánságban? Gyűjtés indult a magyar iskolaalap javára

(Peki) Nemrég nevezte ki a német katonai parancsnokság Pancsova város képviselőtestületét. A 45 tagból álló testületnek 7 tagja magyar, 18 német és 20 szerb nemzetiségű. Az alakuló közgyűlést október 22-én tartotta Georgijevics Antal poigarmester elnökletével, aki német, magyar, majd szerb nyelven tartott megnyitó beszédében annak az óhajának adott kifejezést, hogy az itt élő nemzetiségek megértő békekészségekben dolgozzanak a város érdekében.

A délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kezdeményezésére a Bánáti magyar gyűjtést indítottak a bánáti magyar iskolaalap javára. Az iskolaalap célja: iskolák létesítése és fenntartása.

Törökkanizsán október 19-én megalakult a törökkanizsa-józseffelvai

magyar Gazdakör 60 alapító taggal

A megalakuló Gazdakörnek Törökkanizsa lesz a központja, mert fekvésénél fogva kezében tudja tartani az egész tiszamenti gazdasági szervezkedést és forgalmat.

A közgyűlés ezután kimondta, hogy majd megalakítja az ifjúsági szakosztályt a fiatal gazdák számára, valamint a központ részéről szervezendő téli gazdasági tanfolyamot is megtartják. Ezután dr. Gröffner Dénes magyar főbíró szólott a gazdákhoz, hogy 23 év után újra megvalósul az, hogy magyar főbíró beszélhet. Emelkedett beszédében szervezkedésre, összefogásra, munkára és rendre szólította fel a gazdákat, mert a Gazdakör eredményes munkálkodásával nemcsak a helybeli gazdatársadalomnak, de a magyarságnak is szolgálatot tesz.

német népcsoport szabad tevékenységi jogot élvez, mind politikai, mind gazdasági, mind kulturális téren az általános törvényes rendelkezések keretében.

2. A szerbiai német népcsoport elnevezés alatt szereplő szerbiai németiség olyan jellegű nyelvi, amely a nyilvános jogi személy jellemvonásával bír.

3. A német népcsoport érdekeit a népcsoportvezetők bizalmi férfiak képviselik, akiket az egyes községekben, vármegyékben és bánságokban neveznek ki. A bizalmi emberek jogosítva vannak arra, hogy a szükséges tanácskozási körökben vezessék, az együttes munkát biztosítsák és a népcsoport kívánásait megvalósítsák állami és közigazgatási hatóságoknál szószólói legyenek.

### Teljes működési szabadságot kaptak a német népcsoport tagjai

4. A szerbiai német népcsoporthoz tartozók minden tekintetben egyenjogúak a szerb néphez tartozókkal; különösen tekintettel a nyilvános hivatalokban való elhelyezésre, a közigazgatásban levő együttes munkára, a gazdasági életben, valamint az ingó és ingatlan javak szerzésében.

5. A német népcsoport német népességének teljes megóvását, a nemzetiszocialista világnézethez való alkalmazását, az eredeti népi életnek szabad fejlődését, szabad létrehozását és megőrzését, valamint a népi és kulturális kapcsolatoknak a német anyanéppel való ápolását biztosítani fogják. A német népcsoportnak joga van, hogy kulturális, politikai, gazdasági és szociális téren a szükséges szervezeti létrehozza.

6. Minden látározat, amely ellentétben áll a lefektetett rendelkezések határozataival, hatályát veszti.

7. A lefektetett rendelkezések a hivatalos lapban történő kihirdetésük napján lépnek életbe.

### Széchenyi-émlékünnep a magyar falvakban

Október 26-án tartotta Szécsény magyarsága első összejövetelét. Dr. Tóth Samu megnyitó beszédében örömeinek adott kifejezést a szépszámban való megjelenésért. A kulturális összejövetel végén 23 év óta először nyilvánosan a Himnusz énekelték el a megjelent közönség.

A D. M. K. Sz. magyarországi fiokja október 26-án tartotta első ülését, amelyen egy Magyar Ház megszervezése és létesítése ügyében hozott fontos határozatot. A szükséges összeget elősorban adományok gyűjtésével és ha az nem elég, kölcsön felvételével kíván-

ja előteremteni. A Magyar Ház megszervezésére a most folyamatosan levő zsidóházak eladása kedvező alkalom.

Csaknem az összes bánáti község magyarsága megünnepelte Széchenyi István születésének 150. évfordulóját. Fehértemplomon két előadás hangzott el: „gróf Széchenyi István élete” és „Epizódok a legnagyobb magyar életéből”.

A Pancsova melletti Hertelendy-falva község magyarsága október 19-én tartotta meg Széchenyi emlékünnepét. Nigrényi Ferenc: Széchenyi és az iskola címen tartott értékes előadást.

### A szerbiai német népcsoport jogi helyzete

(Peki) A szerbiai hivatalos lapban, a Sluzbene Novineben rendelet jelent meg a szerbiai német népcsoport jogi helyzetéről, amely szó szerint a következő:

1. A szerbiai német népcsoport magába foglalja mindazokat a nem német állampolgár németeket, akik ezen a területen élnek és a német népcsoportvezető vezetése alatt állanak. A

# Johann Sebastian Bach

Írta: dr. Bánáss László

A Szent Monika asszonycsoport zenedélutánjai sorozatát Bach emlékeztével kezdte meg és az ő halhatatlan művei kerülnek ez alkalommal bemutatásra. Mikor ennek a zenekirálynak a méltatására vállalkoztam, a legnehezebb feladattal kellett megküzdenem. Azt a szellemi nagyságot kellett ugyanis közelebb hozni a lelkekhez, kitől a klasszicitástól való félelemben a legjobban idegenkednek.

Bach a rejtélyek tengere. Csodálatos és rejtélyes helyzete a zeneművészetben. Akárhonnan akarjuk megközelíteni, értelmi gát tornyosul fel előttünk. Minden hozzá közelítő először eltéved benne, szédülten bámulja a zenei architektúra csodáit és mennyei költészetének szépségeit. És mégis, mily közel áll az emberi szívhez és lélekhez. Mert mint Beethoven mondja, „Ősatyja a harmóniának”, vagy mint Göthe írja Bach muzsikájáról „mintha csak az örök harmónia önmagával társalogna”.

Hogy lehet, hogy az az örök harmónia távol áll a mai embertől? A ma ideges embere, nyughatatlan vágyaival csak diszharmonióra van behangolva. A tenger nyugalma és mélysége az elérhetetlen horizontjával unalmas néki, nem tudja beállítani hozzá a rohanásban fáradt lelkét. Az örök harmóniának nagy keresője Beethoven kiáltott így fel: Nicht Bach, Meer sollte er heißen. — Nem pataknak, tengernek kellene őt hívni.

A Bach-család XI nemzedéket számláló Johann Sebastian előtt jónévi muzikusokkal. A család őse Magyarországról származott Németországba. — Nyolcadik és a legkisebb gyermeke volt egy jónévi zenészcsaládnak. Hátránkmaradt képeit szemléljük, a robusztus testlakaton pompás fej nem mindennapi energiáról beszél és két szeméből rendkívüli szellemi képesség sugárzik felénk. Két házasságából husz gyermeke született, kik közül hatot nevelt fel, gondosan maga vezetve nevelésüket és ezek közül három a maga idejében tulszárnyalta, hirben a szerény apát. A nagy lipcei kántort három vonatkozásban szeretném bemutatni hallgatóságomnak, hogy közelebb hozzam zsenijét és megértését lelkükhöz. Nagyszerű szolgálja volt nemzetének, hitének és a zenének.

Az ő idejében minden mozgalom a fejedelmi udvarok körül összpontosult. Ott ápolták az emberi élet magasabb eszméit. Ebben a korban egész Európa XIV. Lajos és udvarának hatása alatt állott. A gallómánia tetőfokán tombolt. Mindenben csak az volt jó, ami Párizsból eredt. Hettner írja irodalomtörténetében: A külföldieskedés, mely Németországot aláista, egyúttal megmenekülésének alapja volt. Bach kinek alapja nem nyult mélyebbre, mint a német orgona és kántorzene talajába, őszönös ellenségeskedéssel fordult el a könnyű és legtöbbször sekélyes francia zenétől. Luther, aki a német népdalgyűjteményt új szöveggel vitte be a nép vallásos életébe, alkalmas talajt nyújtott Bachnak, hogy a német zene új katedrálisát, az a ki-feljezés erője és súlypontja az építészeti szimbolikában van. Zene még úgy nem közelítette meg a művészet esz-

mét, mint ahogy azt Bach az ő német lelken át formálta.

Akkoriban jarta végig a német fejedelmi udvarokat XIV. Lajos udvari orgonistája Marchandé, maitre de la composition, mint amint magát büszkén nevezte. A nagy hődelat és elragadtatás ellenszenvé készítette a drezdai udvar egyes tényezőit, hogy titokban elhozzák Bachot és egy nemes versenyre szólítsák fel vele a franciát. A nagy szenzáció még nagyobb végződött. A nagy Marchandé, az udvar reménysége, megszökött egy órával a kitűzött időpont előtt a félelmetes Bach elől. Az udvar az első döbbnet után nem nyugodott bele a német művészet diadalába és egy otthagytott s a királynak ajánlott művét akarták lejátszani Bachhal, abban a hiedelemben, hogy azokkal a boszorkányos variációkkal nem fog tudni megküzdeni. De ő büszkén hajította a földre a király előtt a kéziratot, hogy ő ilyen semmisségeket nem játszik. Hanem ha éppen kívánják, itt van éppen Friedmann fia, az majd eljátézza néki. A gyermek kifoástalanul meg is oldotta a feladatot. Utána Bach üt le röhögni, mely képességével nemcsak elkészítette az udvart, de oly szivreszólan szólaltatta meg a hangszert, hogy sekan, többek között a királyné is sírva fakadt. Bach és a német zene diadala teljes volt.

Bach zenéjének alapvonása mégis mély vallásosság. Elmerült a mennyi hatalom imádatában. Mikor a fent említett versenyre hozta a meghívót az udvar futárja és méltóságának tiszteletében azonnal Bach elől akart futni, a kis Friedmann állotta utját, hogy most apához nem lehet felmenni, ő most komponál. A futár el akarta lökni a gyereket, de merészen szembeszállt és lekéztette a futárt.

— Tudja maga mit tesz az komponálni? Az olyan szent mesterség, mint mikor a pap a szöveken igét hirdet. Ilyenkor apa imádkozik és addig, míg be nem fejezte, nem szabad őt mezzavarni. A futár megtorpant és otthagytta a levelet.

Szimboluma ez a felmagasztosult léleknek. Gótikus dóm. A világ dolgainak nem tud elsődleges jelentőséget tulajdonítani.

De azért az élet egészséges örömeit sem vetette meg. 100 meg 100 dalából korálisából kihangzik a vágy: „Von den Stricken meiner Sünden mich zu entbinden. Szabadumi bűneim bilincseiből”. Az embernagyság, a gízantikus földhözragadottsága csendül ki belőlük a megváltás noztalgikus vágyával a szívében. A reggeli imádság közös az egész családdal. Egy kantátét énekelnek el a felkelés után és a közös reggeli előtt. Ugyancsak ilyen az esti imádság. Még halálos ágyán is talban bucsuzik az élettől, diktálva utolsó kantátumát: „Amikor legnagyobb a vész — Trónusod elé lépek én”. Beethoven az örök optimista, a szeretet apoteózisában gondolta, hogy testvérekké lesznek az emberek. Bach, a dogmatikus hívő, szkeptizmusában százszor is megjárvia a megváltás kalvária-utját: mert csak a halálban lesz szabad az ember. Mélységes hite és vallásossága annyira sugárzott játékból, hogy a szabadonlokkodó Nagy Frigyes a potsdami templom-

ban adott bargyversenye után így szól Bachhoz:

Bach! wen er immer bei mir wäre ich glaube, ich könnte ordentlich fromm werden.

Bach mint muzikus. Nem áll egy új stíluskorszaknak a küszöbén, megkérdezi a régit. Ezért kora nem értékelte úgy, mint művésze után megillette volna. Csodálat környezte a ragyogó zongora- és orgona-virtuózt. A rögtönzőművészet boszorkánymestere. Magasztalták mesterségbeli képességét, de művészi érték tekintetében, jelentéktelen művészeket helyeztek elébe. Nem is igényelte őszinte szerénységében. Bár kolerikus természet, azért mindenkihez nyájas, itéleteiben elmélő, őszinte baráti lábon állott korának muzikusaiival. A virtuóz játék és a rögtönzés kombinációs gazdagságait

*Leben atme die bildende Kunst,  
Geist fordr'ich vom Dichter,  
aber die Seele spricht nur Polyhymnia aus.*

*Élelet árásson a festmény és szobor,  
költőtől szellemet várok;  
a lélek tiszta beszéde csakis a zenében él.*

## Két és félezer árva ügyét intézi a városi árvaszék

Nagyvárad. Saját tud. Amikor a város felszabadult és a magyar közigazgatás kitünő tisztviselői vették át az egyes hivatalokat, csaknem mindenütt elhanyagoltságot találtak. A legelhanyagotabb az összes hivatalok között a városi árvaszék volt, ahol sem irattárt, sem az őrtekek kezelésének nyomait nem lehetett megtalálni. Dr. Józsa András vezetésével óriási munkát végeztek egy év alatt az árvaszék tisztviselői s nyugodt lelkiismerettel gondolhatnak az elért eredményekre, amelyek a legutóbbi városi bizottságyülésen váltak ismeretessékké.

A városi árvaszék az elmúlt év folyamán 2361 kiskorút és 19 gondnokot tartott nyilván. A kiskorúak kö-

zül 223 teljesen árva volt, 1940 pedig félárva. A teljesen árvák közül vagyonos 51, vagyonatlan pedig 172, a félárva közül vagyonos 592, vagyonatlan 1348 volt. A gondoztak közül vagyonos 14, vagyonatlan 5 volt. Az árvaszék 8900 ügydarabot intézett el az elmúlt évben. Elintézetlen ügydarab nincs.

A hivatal munkáját igen megnehezítette az a körülmény, hogy a román gyámhatóság nem vezetett nyilvántartást a számadókról, gyámokról és gondnokokról,

így csak azokat számoltatták el, akik a feltalált iratok alapján beidézhetők voltak.

## Örökre fogadják a nagyváradai árvákat

A különböző ügyek közül a legfontosabb és a legnagyobb gondot a házasságon kívül született gyermekek ügye okozta. Az iktatott ügyek több mint negyede ebbe az ügykörbe tartozik.

A házasságon kívül születettek törvényesítését, örökbefogadását és tartási igényeinek biztosítását előmozdító főintézkedést 807 esetben tett az árvaszék.

Ezen eljárás eredményeképpen az elmúlt év folyamán 146 gyermeket törvényesítettek. 76 gyermeket pedig örökre fogadtak.

Az elemi iskolákból és óvodákból bekért kimutatások alapján a gyermekek hozzátartozóit beidéztek és a gyermek családi állapotának rendezésében mindig a legmegfelelőbb eljárást alkalmazták. Másik nagy ügykör az állami gyermekmenhelyen gondozott gyermekek elhagyott helyzetének javítása volt.

Itt az év elején a Romániából menekült munkanélküliek gyermekeit helyezték el. Később az év folyamán több kiadás történt. A szegény feleken kérelmük jegyzőkönyvbe foglalása után a lehető leggyorsabb intézkedésekkel igyekeztek segíteni.

Gyakran minden igyekezet meg-hiusult a tartásdíjak végrehajtásánál.

Az árvaszék bírói természetű működésénél a tartási s elhelyezési ügyek adják a legtöbb munkát.

A külön, vagy törvényesen elváltan elő szülők között a házassági életközösség helyreállítására törekedett a hivatal.

28 ilyen esetben sikerült egyezséget kötni a gyermek nevelése érdekében.

Több, más, fontos ügy elintézését is elkönyvelheti az árvaszék, ahol a nagyváradai árvák ügye végre biztos alapokon nyugszik.

# HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**NAGYVÁRAD,**  
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.  
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30  
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő  
 Postafiókárképzési csekk számlánk  
 száma: 72.301.  
 Kéziratokat nem adunk vissza.

\* **Első Magyar Általános Biztosító Társaság**, alapított 1857-ben. Központja: Budapest, IV. Vigadó-tér 1. — Főigazgatója illetve képviselője helyben: Szent László-tér 2. Forduljon ezen társasághoz, ahol előnyös feltételek mellett; elhalálozás esetére gondoskodhatik hozzátartozói anyagi ellátásáról, ha halálesetre szóló biztosítást köt; ha vegyes módosítási biztosítása van és a biztosítás tartamán belül elhal, a társaság azonnal fizet családjának, amennyiben pedig a kikötött tartamot eléri, személyesen veheti fel a biztosított összeget.

**KINEVEZTE A FŐISPÁN A VÁROS FŐLEVÉLTÁROSÁT.** Nagyvárad. Saját tud. A városi főlevéltárosi állás immár egy év óta betöltetlen volt. Most azután dr. **Hlatky Endre** főispán dr. **Litványi Lászlót**, a pécsi városok önkormányzatát igazgatóját nevezte ki főlevéltárossá, akiben nagytudományú, kiválóan képzett, íróemberi nyert meg a város. Az új főtitkár eddigi kiváló működésével, szakképzettségével teljes mértékben kivívta felettes hatóságának elismerését. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelősége első helyen ajánlotta, így esett a választás dr. Litványi Lászlóra, a kiváló íróra, aki nagy nyeresége lesz Nagyvárad irodalmának, művészeti életének és elsősorban hivatali helyiségének, a városi levéltárnak. Az új főlevéltárnok február hó 1-én foglalja el állását.

**Krasznay Pál rendőrtanácsos ünneplése.** Nagyvárad. Saját tud. Krasznay Pál rendőrtanácsos ma töltötte be hatvanadik életévét. Ebből az alkalomból a nagyvárad kapitányság tisztikara dr. Horváth György főtanácsos vezetésével bankettet adott tiszteletére. A rendőrség szolgálatában hosszú évtizedeket eltöltött rendőrtanácsost születésnapja alkalmából számosan őszinte és meleg ünneplésben részesítették.

**LETETTE AZ ESKÜT A JÁRVÁNYKÓRHÁZ FŐORVOSA.** Nagyvárad. Saját tud. Dr. **Fazekas Lajos**, a városi főispán a járványkórház főorvosának nevezett ki, pénteken délelőtt dr. Soós István polgármester kezébe letette a hivatali esküt.

**Hirdetmény.** Az érdekeltek tudomására hozzuk, hogy f. hó 12-én d. u. 10 órakor a köztisztviselési fuvartelepen (Kaszárnya-tér 17.) Nagyvárad thj város köztisztviselési ízem főállományából kisorsolt 10 darab lovat nyilvános árverésen eladunk.

**KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS**  
 Mindazon rokonoknak, barátainknak, ismerőseinknek, a tanári karnak, volt növendékeinknek, kik felelőtlenül kis lányunk elhunytá alkalmából részvételükkel fájalmunkat enyhítették, hálás köszönetet mondunk.

**JURICKAY BÉLA**  
és családja.

**Teaestélyt rendeznek a nagyváradai újságírók.** A nagyváradai újságírók az idén, a rendkívüli viszonyokra való tekintettel nem rendeznek újságíró tea-est rendezést vették tervbe, amely február hó 5-én lesz az Újságíró Otthon összes termeiben. Az est, amelyen meghívott közönség fog résztvenni, kétségkívül ugyanúgy találkozója lesz Nagyvárad előkelő társadalmának, mint a tavalyi farsangban oly emlékezetes erkölcsi sikerral megrendezett újságíró-bál volt. Az este vonatkozólag közelebbi értesítéseket kellő időben közölni fogunk még.

**ÁLLATORVOSI KINEVEZÉSEK A VÁRMEGYÉLEEN.** Nagyvárad. Saját tud. A földművelésügyi miniszter dr. **Mészáros Iván** nagyvárad-városi és járási kir. állatorvost és dr. **Kapokny Sándor** biharkeresztes-járási kir. állatorvost főállatorvossá, dr. **Furulyás István** székelyhídi állatorvost pedig kir. állatorvossá kinevezte.

**Nagyváradon tartózkodott az „Erdélyi Menekültek Megsegítésére Alakult Bizottság” elnöknője.** Nagyvárad. Saját tud. Budapesten, a Városház-utca 16. szám alatti bérpalota második emeletén működik immár több mint egy éve gróf Teleki Pálné védnöksége alatt az „Erdélyi Menekültek Megsegítésére Alakult Bizottság”. Tegnap a bizottság részéről Nagyváradon járt dr. Michailich Győzőné ügyvezető elnök és Dalló Gyula és Kovács Jolán kíséretében meglátogatta a Nagyváradon elhelyezett menekült gyermekeket. A látogatás eredményeképpen meggyőződtek az elhelyezettek helyzetéről, utána megbeszélést folytattak Soós István polgármesterrel. Nagyvárad látogatása után az elnöknő tovább utazott Kolozsvárra.

**Törlesztéses kölcsön**  
 ingatlanokra évi 6% kamatra. Kereskedők, iparosoknak is hosszabb lejáratra. Személykölcsönök csak jobb állású tisztviselőknek. — F. Szabó ny. főközfőnök, Szeged. Oroszlán-utca 6.

**Kinevezés.** A Kormányzó Ur december 30-án kelt rendeletével Istvánffy József erdőfőtanácsos-igazgatót főerdőtanácsossá nevezte ki.

**Kinevezések a követségnél.** Budapestről jelenti a MTI: A Kormányzó Ur a külügyminiszter vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Szentmiklóssy-Szabó György rendkívüli követ és meghatalmazott miniszteri címmel és jelleggel felruházott elsőosztályú követségi tanácsost, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszterre nevezte ki. — A külügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Zilahy Zoltán, Zilahy-Sebest Jenő II. osztályú követségi titkári címmel felruházott miniszteri segédtitkárt miniszteri titkárrá nevezte ki.

**HIRDETME NY.** Nagyvárad thj város vízműve 1200 m. elsőosztályú bűb-hasáb tűzifa szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdet. A részletes ajánlati felhívás és ajánlati űrlapok a városi közüzemek műszaki irodájában. Sánc-utca 32 sz. alatt szerezhetők meg. Az ajánlatok benyújtásának határideje 1942. január 20 d. e. 10 óra. Igazgatóság.

**A vezetés kéri az Erdélyi Párt női szakosztályának asszony- és leány tagjait,** hogy kedden délután 5-6 óra között fontos megbeszélés végett a Sal-Ferenc-utcai helyiségbe megjelenjen szíveskedjenek.

Korona filmszínházban

szombaton premier

## A néma kolostor

A leoművészből magyar filmalkotás, Bárd Eötvös József »Karihausi« című történelmi regénye nyomán.  
 Főszerepben Jávor Pál, Tolnay Klári, Lukács Margit  
 Gyönyörű külső felvételek.  
 Vasárnap d. e. 11 órakor matiné olcsó helyárakkal

**PELHIVAS A CIPÉSZIPAROSOKHOZ!** Azon iparosok, kiknek bejelentett árakészletük van, azonnal jelentsek be szakosztályunknál az eladási árat. Fölszólítjuk a szakintézményre föliratkozott iparosokat, hogy a tanfolyam díját, 10 pengőt három napon belül fizessék be, hogy megkezdhessek azt. Ellenkezesben töröljük a jelentkezők névsorából. Kérjük a cipésziparosokat, kiknek felsőbb kiutalás van birtokukban, 15-ikéig váltásuk be, ellenkezesben érvényét veszti és újkiutalás alá kerül. Azon cipésziparosok, kiknél 25 éven át 50 életpévet betöltött munkás volt, vagy van alkalmazásban, az iparügyi miniszterium által kifizető 100 pengős jutalom és oklevél elnyerése végett, sürgősen jelentkezzenek szakosztályunk irodájában. Elnökség.

**HIRDETME NY.** Nagyvárad thj város csatornázási üzemének a Párizs-patak kitoroklása mellett létesítendő ideiglenes jellegű partvédőmű munkálatainak vállalatba adására 1942. január 23-án nyilvános versenytárgyalást hirdet. A tervek és általános feltételek a városi közüzemek műszaki irodájában. Sánc-utca 32. sz. alatt tekinthetők és megszerzethetők. Az ajánlatok benyújtásának határideje 1942. január 20 d. e. 10 óra. Igazgatóság.

**Kosárfonó tanfolyamot rendeznek.** Nagyvárad thj városi közjóléti szövetkezete a következő felhívást adta ki: Nyilvántartott segélyezettaink részére már folyamatban lévő díjmentes fűzőfeldolgozó (kosárfonó) tanfolyamunkra jelentkezhet minden olyan csökkent munkaképességű szegénysorsú nagyváradai férfi, aki ezt a mesterségei megakárja tanulni és később is állandó munkaalkalmat kíván biztosítani. Jelentkezni lehet a feldolgozó telepen, Horthy Miklós-ut 31. (Notre Dame de Sion épülete, pinchehelyiség.) Nagyvárad thj városi közjóléti szövetkezet.

**19 MILLIÓ MÁRKA GYÜLT ÖSSZE BERLINBEN A TÉLI SEGÉLYAKCIÓRA.** Berlinből jelenti (NTI): A háborús téli segélyakcióra rendezett utcai gyűjtés eredménye 19.7 millió márká. (MTI)

**Beadvánnyal fordultak a miniszteriumhoz a kolozsvári magánalkalmazottak Kolozsváron.** Saját tud. A kolozsvári magánalkalmazottak szervezete beadvánnyal készítette a miniszterelnökséghez, amelyben feltárja, hogy Kolozsváron a zsidó kereskedők huzzák a legtöbb hasznat a zsidó törvényből. A beadvány szerint ugyanis a zsidó törvény miatt a zsidó kereskedők el kellett hagyniuk a zsidó alkalmazottainak egy részét, keresztényeket azonban nem vettek helyettük. A beadványban arra kéri a miniszterelnököt, hogy rendelkezéssel kötelezze az ilyen vállalatokat az így visszamaradó állományoknak a keresztény alkalmazottak közötti kiosztására.

**Német műanyagkiállítás Budapestén.** Berlinből jelenti, hogy német illetékes körök februárban az új német műanyagokról Budapestén kiállítást rendeznek. Német részről feltételezik, hogy a kiállítás, amely eddig Zürichben került bemutatásra, Budapestén is nagy érdeklődést fog kelteni. (MNK)

A nagyváradai Népművelési Bizottság közli, hogy a felsőbb tanfolyamon a Szent László gimnáziumban „Magyar nemzet öntudat irodalmi munkaból” című előadásorozat véget ért. Keddtől kezdve 5 órán át Csiky Gyula festőművész, rajztanár vetített képek előadásokat tart a műalkotásról és műhelyzetéről, valamint a modern magyar képzőművészetről. Az előadások kezdete este 8 óra. Ugyancsak kedden és pénteken este fél 7 órai kezdettel dr. Bárd Eötvös József gimnáziumi tanár Helyesírásunk legfontosabb kérdései címen kezd előadásorozatát.

**A DIVATBEMUTATÓN** nézze meg Katona Böske ruháit.

**Katasztrófális robbanás egy angol szénbányában.** Genfből jelenti a NTI: A Times jelentése szerint a Lancshirei Leighben szénpor robbanás történt. Az eddigi megállapítások szerint hat bányász életét vesztette, négy megsebesült. A Times jelenti továbbá, hogy Bursban eddig 53 bányász holttestét találták meg. (MTI)

**A nagyváradai unitárius egyházközség** folyó hó 11-én délelőtt 11 órai kezdettel rendez évi közgyűlést. Az egyházközség vezetősége ezúton is figyelemzteni híveiket, hogy ezen a gyűlésen lehetőleg minél nagyobb számban jelenjenek meg, hogy a gyűlés tárgyaival kifizetőt ügyeket eredménytel tárgyalhassuk.

**Megváltozott az időpontja a „Nagyváradról a nagyváradiaknak” c. előadásnak.** A Szent László év első megnyitó előadásának folyó hó 18-ára, vasárnap délelőtre hirdetett időpontját a rendezőség folyó hó 17-én, szombaton délután 6 órára tette át. A változtatásnál a vasárnap délelőtti istentiszteletekre voltak tekintettel. Mindazoknak akik előre megváltották jegyüket és akiknek e megváltozott előadási időpont nem felel meg, az Idegenforgalmi Hivatal visszaváltja. Az előadás magas színvonalu, művészi műsorára ezúttal felhívjuk a figyelmet.

**Cserépkályhák**  
 átrakom modern és szelídítésű vagy Hardtmuth rendszerre. Ranggal még 18 fók melere lesz.

**CSERÉPKÁLYHÁ TERAKT**  
 Szaniszló u. 68.  
 Telefon 14-88

**A nagyváradai és kolozsvári román követségek látta mozzák az Erdélyben élő román tartalékos tisztek iratait**

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A budapesti román követség közli, hogy a román hadsereg kötelekibe tartozó tisztek, altisztek és közkatonák katonai igazolványát január 8. és február 15. közt kell látta mozztatni. A látta mozzás végett azoknak a tartalékos román tiszteknek, altiszteknek és közkatonáknak keli jelentkezni, akik Magyarországon laknak. Az erdélyi román állampolgárok látta mozzás végett a kolozsvári és a nagyváradai román konzulátuson jelentkezhetnek személyesen. A kik nem tudnak jelentkezni, irataikat postán ajánlva is beküldhetik.

## IRÉN NÉNI MESEI

## Uccu zsákom

Élt egyszer egy ember s volt annak három rézgarasa. Áldott nap pengette, nézegette őket s azon törte a fejét, vajjon mit is regeyen rajtuk. Egyszer aztán nyakába akasztotta a rojtos tarisznyát s útnak igazodott.

Éppen vásár zajlott a faluban, hát arra szaporázta a lépést, de olyan peckesen, kényesen, akár a dévai földesúr s számolgatta örömmel az úján:

— Egy garasért dohányt veszek, másodikként meg gyufát, az utolsó félpingemért választok egy szép pipát.

Hej, sietett Mihók, mert úgy kívánták az ipsét, alig várta, hogy elérje az első tarka sátrát. Amint meggy, megdegél, szembe jö vele az úton egy nagyszakállú koldus s igen rimádkodik.

Megszánta Mihók szívből s menten beléptyájtotta a három garast a koldus kalapjába.

— Jó ember vagy, öcsém, — hálálkodott a vénség. — Mit kívánsz cserébe, hosszú életet-e, vagy egy olyan pipát, amelyikből sohse fogy ki a dohány?

— Biz én öregapám, az utóbbit választom, — kiáltotta Mihók s már nyújtotta is a markát a ritka portékáért.

— No, vigyél fiám. Használd egészséggel. De annyit mondom, el ne árulj senkinek a jó tulajdonságát, mert bajt hoz a fejedre. — Azzal úgy eltűnt az öreg, mint a tavalyi hó.

Hej, vígan kocogott Mihók a pipával, mert igen tokaros szerzem volt ám a koldus ajándéka. Cifra rézkupakos, mályvaszín cserép volt, a szárat meg jószagú meggyfárból metszették. Bodorított is belőle akkora füstöt, hogy a pocakos bíró se különbözött.

Öreg este lett, mire hazaért a becses ajándékkal. Azt se mondta, hogy naikk! — a feleségének, hanem subástól, eszmástól bebújt a dunyha alá s tette magát, hogy alszik, nehogy kiköthyantsa a ritkót. De hiába szorította magunkodla a szemét, nem szállt rá az álom, olyan szörnyen furta az oldalát a mondanivaló.

Hajnal felé aztán csak felrázta az asszonyt, s elhírelte neki a dolgot.

— Hallod-e, feleség, féken tartsd ám a nyelvét s el ne kiáldsd, amit most hallottál.

— Jaj, lelkeim-uram, dehogyan kiáltom, — fogadta az asszony. De alig jött fel a nap, máris kapta a korsót s lohott vele a kútra. Éppen Panni néni is ott merítette a kártust.

Több se kellett a Mihók asszonyának cserélni kezdte a szót rögtön, hogy így s hogy úgy, milyen lántos pipát kapott az ő ura a szentgyörgyi vásáron. Olyan még a királyoké sincs, mert sohse fogy ki belőle a dohány.

Nem lett belé egy miatyánknyi idő, már az egész falu tudta az újságot. Öreg Panni bizony nem partolta a begyében. Megszugla a keresztkomájának, az meg tovább sugta tilkon az ángyának s mivel az meg tejsimosogató volt a király udvarában, a felséges úr fülebe is eljutott a hír a Mihók pipájáról.

No, ha neszt vett, ki is adta tüstént a kemény parancsot.

— Nyergeljétek paripát s hozzátok el a pipát! — kiáltotta. Azzal kiült a vadszállás tornácra s onnan leste, hogy mikor kerülnek.

Hozták is sietve a gazdájával együtt s holdjótéremre már a király ere-



Gondold meg jól, amitt beszélsz,

Igazat monlj, amíg csak élsz!

(PÓSA LAJOS)

gette a füstöt belőle. Mihókot meg a tömlőc fenekére zárták, nehogy visszavegye a pipáját.

Hej, búsult az drva. Hét nap, hét éjjel le se hunyta a szemét szörnyű bánatában.

Egyszer aztán a feje alá hajtott a karját s elaludt, mint a bunda. Még álom is látott. Az öreg koldus jött hozzá álmában s letett mellé egy nagy kenderzsákokat.

— Látod fiám, ebbe befoghatod minden ellenséged, csak azt kell mondjad: „uccu zsákom, nyílj ki zsákom!”

Be sem fejezte a szavát jóformán a vénség, mikor felserkent Mihók. Kereste az embert mindenütt, de csak a zsák feküdt mellette.

Éppen nyílt a börtönajtó, a früs-

lököt hozta a porkoláb.

Mihóknak se kellett löbb: — Uccu zsákom, nyílj ki zsákom! — parancsolta s hát az abban a minutában elnyelte az ipsét. Mihók meg kiugrott az ajtón s állól — a palotába. Egy-kettőre bémarsoltatta a zsákba a sok fegyveres istrázsát s meg se állt a király szobájáig.

Az a délibédjét kanalazta éppen.

— Uccu zsákom, nyílj ki zsákom! — rikáncoltta Mihók s hát abroszostól, tányérostól ott csücsült már a király a kenderzsák fenekén, csak a pipája maradt a széken.

— Tied minden aranyom, jaj, csak eressz szabadon. — kiabált a szegény. De Mihók nem engedte. Ő lett helyette a király és azóta folyton pipál.

## SZERENCSES FERKE

Ügyes legény volt Gyergyóban kicsi Deák Ferke, égett kezében a dolog, csattogott a fejsze.

Aldott nap csak furt, faragott s nem lógáza lábát, festette a tenger cifra tulipános ládát.

Szállt a hire, vitte a szél hetedhét-országba, kíváncsi lett szörnyen rá a tündérr király lánya.

Kocsiba ült nagy hirtelen s miatyánk se fellett, Deák Ferke galambbúgos kapujában termett.

Nosza, mutogatta Ferke büszkén portékáját, bánta is a kis királylány, hogy mondja az árát...

Kilenc nyikorgó szekeret megrakatott véle s csak azután tudakolta, hány arany jár érte.

— Én, felséges kisasszonykám, ingyen se sajnálom, ha cserébe a holmiért te leszel a párom!

Igy esett, hogy a királylány ott maradt a házba s övé lett a sok szép hímes nyoszolya meg láda.

Vig muzsikás lakzit csaptak és most kéz a kézben, ott csücsülnek a tornácra két faragott széken.

AKOSFYNÉ EÖTVÖS IRÉN



## Szekercés Boldizsár

Kalandos történet. — Irta: Akosfy né Eötvös Irén

V.

Mint aki álmodt lát, úgy nézte a legény. Arany koronácska billegett a fején, két szeme lenvirág, cseresznye a szája s ezer piaci csengő csengett a hangjába, mikor megköszönte a fiú jószágát. Majd felé fordítá szép piros orcáját s úgy kérte:

— Jöjj velem, járjuk be a házat, gyere, korcsussik meg az édesapámat.

Am hiába jártak teremről szobára, sehoh sem akadtak élőlény nyomára. Bódi egy ajtónál egyszer csak megállott. Pókfáló selymétől a kilincs se látszott, de mintha belülről hangot hallott volna... Reccs-ropp! — a nagy ajtót vállával benyomta s bekukuskált nyomban az aranyos lé-

cen. Hát egy öreg ember ült a cifra széken, guzsba volt kötözve láncokkal a keze, lába s a földet separta hófehér szakállal.

— Apám, édesapám! — sikoltott a gyermek. A fiú is ugrott s az öregnél termett: két erős markával, mint ha diót törne, a súlyos billincset darabokra törte. Aztán vizet hozott hamar süvegébe s az elgyötört rabot megintatta véle...

No, nem győzött szegény hálálkodni érte: ott ölelte Bódit, ahol éppen érte. Kikérdezte mindjárt bújáról-bujáról, majd ő is elmondott egyet-mást magáról.

— Ide hallgass, öcsém! — nyílt szóra a szája. — szép gazdag országnak voltam a király. Anyám volt a

pénzem, hm, — nem mondom nagyot, — vékaszámmra értem, mint a tarka babot. Csűröm, kamrámm telve, csordultig a pincém... Hogyha más mondanám, én magam se hinném: még a lovaim is palotában laktak, ezüst volt a jászol, színarany az abrak. Volt cifra fegyverem, köntösöm, palástom s lásd, — én mégis csak a tarisznyát sajnálom.

— Miféle tarisznyát? — vágott közbe Bódi.

A király legyintett:

— Jobb arról nem szólni! Olyan még nem láttál. Az volt ám a csoda, teli volt örökké s nem fogyott ki soha. Csak belényultam a kellős közepébe s ami éppen kellett, kihúztam belőle. Hun három rőf kolbászt ha az éhség rágott, hun meg cifra dolmányt, süveget, nadrágot. De hogy hírezt vette a Hold vén király, hát a gonosz tüstént szemel vetett rája.

— El kellett von dugni a láda-kiába.

— Ne ketyogj te gyermek! dugtam, de hiába. Egyszer, egy szép napon sereggel rántámád s elvette erővel áldott tarisznyámat. Szép lányom rabságban sanykódott azóta, az a rusnya medve volt a rabtartója. Én-velem is elbánt: itt hagyott a láncon... de hát ezt már tudod nem is magyarázom. Hanem egyet mondom, kettő lesz belőle, — azt az egy tarisznyát szerezd vissza öle!

(Folytatjuk.)

## KIS TÖRTÉNELEM

## Botond

A Lech-mezej súlyos vereség után főseink inkább elkerülték a német földet s inkább délnek vették útjukat.

Egyszer a Ballán félszigeten jártukban a görög császár fényes városát, Bizáncot — a mai Konstantinápolyt — is ostrom alá fogta Opor vezér serege.

A császár egy óriást küldött a magyarok elé s azt izentte hogy adófizetjük lesz, ha akad két olyan magyar aki le tudja győzni a görög viézt.

Előlépett erre az aprónövésű Botond s rákiáltott a hatalmas görög-re:

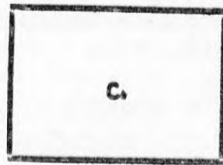
— Én Botond, a legkisebb vagyok a magyarok között, de végy még két görögöt magad mellé, hogy az egyik felfogja elszálló lelkedet, a másik pedig eltemesse testedet! — azzal felkapta rettentő csatabárdját s akkora rést vágott vele a város érckapuján, hogy egy ötéves gyerek átfért rajta. Aztán derékon kapla a görög óriást s úgy a földhöz teremtette, hogy fel sem kelt többé.

## Kis fejtörő

Bogschné Pezold Irén rejtvényei.

1.  
let let  
let let  
let

2



3

Kedd 9

# Életbelepett a kenyérjegy

## Részletes tájékoztató a kenyérjegy használatára vonatkozólag

**Nagyvárad. Saját tud.** A kenyérjegy szombaton Nagyváradon is életbelepett.

Nagyvárad thj. város polgármestere a következő hirdetményt adta ki az 1942. január 10-től, 1942. március 31-ig érvényes kenyérjegyek, valamint kenyér-, illetve lisztváltójegyek forgalmára vonatkozólag.

A m. kir. minisztérium 9230/1941. sz. rendelete értelmében az 1942. január 10-től életbelepett kenyérjegyek, valamint kenyér-, illetve lisztváltójegyek forgalmára vonatkozólag az alábbiakat rendeltem el:

### Mindenkit érdeklő rendelkezések

1. Finom liszt, kenyérliszt és száraztésztaféléket, rendes és különleges kenyérfajtákat, valamint egyéb megengedett sütőipari készítményeket az 1942. január 10. napjától Nagyvárad thj. város egész közigazgatási területén csak hatósági jegy ellenében (finomlisztjegy, kenyérbjegy, kenyérpótló, váltójegy), illetőleg hatósági utalvány alapján szabad forgalomba hozni. Ez a korlátozás nem terjed ki a kenyértészta készült percre.

Minden kiadott lisztjegy-szelvény ellenében 1942. január 9-től kezdve az eddigi 40 dkgr-os fejadag helyett heti 50 dkgr szolgáltatók ki.

1942. január 10-étől kibocsátott minden sárga kenyérjegy-szelvényre 25 dkgr, a sűrű pótkenyérjegyre 15 dkgr napi kenyérfiadag szolgáltatók ki, míg 1942. január 15-től kezdődőleg a kizárólag nehéz testimunkát végzők részére kiadott állami pótlójegyre a jegyen feltüntetett 30 dkgr pótkenyéradag szolgáltatók ki.

2. Kenyérfiadag szempontjából az ellátatlan lakosságot az alábbi három csoportba kell sorozni:

a) az első csoportba tartoznak a nehéz testimunkások. Nehéz testimunkának kell tekinteni azt, aki következő munkákat végez: szállítási munkások, földmunkások, (kubikusok), kazánfűtők, vas- és fémöntők, kovácsok, nehéz szerelőmunkánál dolgozó lakatosok, kőfaragók, gőzműködésben alkalmazott vasalómunkások, kőművesek, beton- és vasbetonépítkezéseknél alkalmazott munkások, ácsok, út-, vasúti- és hidépítő munkások;

b) a második csoportba tartoznak a testimunkások; testimunkásnak kell tekinteni azt, aki állandó foglalkozásként olyan fokozottabb fizikai erőfeszítést igénylő testimunkát végez, amely az első csoportba sorolásra nem minősít, továbbá alkalmas a közbiztonsági őrszemélyzet tagjait, valamint amennyiben testimunkát végeznek, a közlekedési vállalatok alkalmazottait és a posta forgalmi személyzetének tagjait;

c) a harmadik csoportba tartoznak mindazok, akik az első és második csoporton kívül esnek.

A terhes anyákat, a terhesség negyedik hónapjától, a szoptatós anyákat a születéstől számított 9-ik hónap végéig, a nehéz testimunkások részére megállapított 35 dkgr pótkenyéradag illeti meg.

### Finomliszt- és kenyérjegy

1. A finomlisztjegy, a kenyérjegy és a kenyérpótló jegy szelvényeire csak a jegyen feltüntetett határnapok közötti időben szabad árut kiszolgáltatni és csak abban a községben, illetve városban, amely a jegyet kiadta és bélyegzőjevel ellátta.

2. A jegyet másra átruházni tilos. Elvesztett jegy helyett új jegy kiadásának nincs helye.

3. A jegy-szelvényeket csak a jegy-beváltására jogosított kereskedő (iparos) válthatja le.

### Váltójegy

1. A finomliszt- és kenyérjegy valamennyi le nem járt szelvényét egyszerre is be lehet cserélni váltójegyre. 1 db 50 dkgr-os le nem járt finomlisztjegy-szelvény ellenében minden trafikban (4 fillérről) 1 db 16 szelvény-

ből álló 3 dkgr lisztből készült tészta-jegyre cserélhető be.

Minden 2 db 25 dkgr-os le nem járt kenyérjegy-szelvény ellenében minden trafikban (4 fillér) 8 szevényes kenyérváltójegyre cserélhető be, melynek minden egyes szelvényére vagy 6 dkgr

## Gabonalappal ellátott vámörlesre jogosultak a Hangya igazolására kapnak váltójegyet

Gabonalappal ellátott vámörlesre jogosultak, amennyiben vendéglátó üzemen kenyéret, zsemlyét, főttészta, vagy keltészta készült süteményt kívánnak fogyasztani, finomliszt, illetve kenyérváltójegyet igényelhetnek, ha saját készletükből a nagyvárad „Hangya”-szövetkezethél megfelelő mennyiségű lisztet hatósági áron beszolgáltatnak. A „Hangya”-szövetkezet igazolása alapján Nagyvárad thj. város Közelelmezési Hivatala a beszolgáltatott lisztmennyiségnek megfelelő mennyiségű váltójegyet ad ki.

Vendéglőkben, kávéházakban, kávé-

kenyér, vagy 1 db zsemlye, vagy 4 dkgr kétszersült vásárolható bármely fenti cikkek árusításával foglalkozó üzletben, vagy étkező helyiségben.

2. Finom lisztváltójegy (tésztajegy) vendéglátó üzemben főttészta, vagy keltészta készült süteményt lehet kiszolgáltatni.

3. Kenyérváltójegy zsemlyét, vagy kétszersültet, vendéglátó üzemben 6 dkgr súlyú kenyéret is lehet kiszolgáltatni.

4. Pótlójegyet váltójegyre becserélni nem lehet.

## A vendéglátóüzemek 15 százalékkal több lisztet kaphatnak

A vendéglátó üzemek kötelesek havonként egyszer a beváltott váltójegyeket Nagyvárad thj. város Közelelmezési Hivatalának beszolgáltatni. A beszolgáltatott váltójegyek fejében a Közelelmezési Hivatal a vendéglátó üzemnek utalványt ad finom liszt, kenyér, zsemlye, vagy kétszersült vásárlására. Az oly vendéglátó üzemek részére, melyek meleg ételeket rendszeresen készítenek, az elszámolás alapján járó finom liszt mennyiségénél 15 százalékkal nagyobb mennyiséget lehet kiutalni.

Jelen rendelet hatálybalépésének napjától számítva a Közelelmezési Hivatal egy havi szükségletnek megfelelő lisztmennyiséget utal ki a vendéglátó iparosok részére utólagos elszámolás kötelezettsége mellett.

Vendéglátó üzemekben az ország egész területén bárhol kiadott váltó-

ürlapok beadásával egyidejűleg a munkaadó által kiállítandó igazolás benyújtásával kérhetik Nagyvárad thj. város Közelelmezési Hivatalánál, az igazolást hatósági úrlapon a munkaadó, a hadiüzemeknél a hadiüzem katonai parancsnoka állítja ki és abban igazolja, hogy a pótlójegyet igénylő nehéz testimunkás az üzemenél, vagy vállalatnál állandó foglalkozást végez. A munkaadó köteles az eltávozott munkásokról a Közelelmezési Hivatalt haladéktalanul értesíteni és az eltávozott munkások pótlójeleinek beszolgáltatásáról gondoskodni.

4. Ha nehéz testimunkás, testimunkás a felsorolt munkák valamelyikét időlegesen, vagy végleg abbahagyja, a pótlójegyre való igénylős megszűnik, a pótlójegyet a hatóságokhoz 3 nap alatt vissza kell szolgáltatni.

5. A meghalt személy finomliszt- és kenyérjegyét a háztartás feje haladéktalanul köteles a hatóságnak visszaszolgáltatni.

## Az átutazók ellátása

A szállodák és panziók kizárólag csak külföldi utas vendégek részére 2 db finomliszt- és 4 db kenyérváltójegyet szolgáltatnak ki. Nagyvárad thj. város Közelelmezési Hivatala a szállodákat első ízben átlagos külföldi utas forgalmuknak megfelelően, később pedig az első ízben kiadott jegyek elszámolása után a vendégek nyilvántartó könyvének alapján való elszámolása szerint látja el váltójeggyel.

6. A nehéz testimunkás, testimunkás a felsorolt munkák valamelyikét időlegesen, vagy végleg abbahagyja, a pótlójegyre való igénylős megszűnik, a pótlójegyet a hatóságokhoz 3 nap alatt vissza kell szolgáltatni.

7. A meghalt személy finomliszt- és kenyérjegyét a háztartás feje haladéktalanul köteles a hatóságnak visszaszolgáltatni.

## Katonai személyek ellátása

1. Mindazon személyek, akik a közlelmezési nyilvántartásba bármely okból kifolyólag mai napig nincsenek felvéve, kellő igazolás mellett új igénybejelentés kitöltése mellett jelen hirdetmény megjelenésének napjától kezdve kérhetik felvételüket.

2. Az első évet be nem töltött gyermekek részére csak finom lisztjegy lehet igényelni.

3. A nehéz testimunkások kenyérpótló-jegyüket az igénybejelentésre szolgáló

ügyi miniszter rendelkezése alapján az illetékes közellátási kormánybiztos állapítja meg.

## Kiszolgáltatási kötelezettség

1. Az iparos, kereskedő (iparos), aki kenyérnek, zsemlyének, vagy száraztésztának közvetlen fogyasztók részére való árusításával foglalkozik, készlete erejéig köteles a le nem járt jegyekre készpénzfizetés ellenében az árut kiszolgáltatni.

2. Liszt, kenyér és száraztésztát kiszolgáltatását nem szabad attól függővé tenni, hogy a vevő más árucikket is vásárol-e.

3. Malomban lisztet jegyre kiszolgáltatni nem szabad.

## Büntető rendelkezések

Amennyiben a cselekinény súlyosabb büntető rendelkezés, különösen az 1941. X. t. c. rendelkezései alá nem esik, kihágást követ el és 2 hónapig, háború idején 6 hónapi elzárással büntetendő.

## Egy két az anyakönyvek tükeiben

**Születések:** Farkas Emil szatócs fia (halva született). Valkó Károly tűzér-százados leánya Edina, Ilona, Mária. Köteles Gyula kőművessegéd leánya Irén, Rozália. Horváth István fodrász segéd fia István. Szabó Imre cipész leánya Viktória. Ilona. Bak András cipész segéd leánya Éva. Dr. Pogány György ügyvéd fia András, György. Glozer Mihály munkás fia Imre. Ignát György kisbirtokos fia János. Sarkadi Gyula Máv. fűtő leánya Margit, Mária. Cseke Sándor ásványvízkihordó leánya Klára, Etelka. Láng József kovács segéd leánya Irén. Áron Kálmán napszámos leánya (halva született). Avasán Bertalan géplakatos segéd leánya Mária. Magdolna. Dr. Simkó György sebész főorvos leánya Agnes. Margit. Berke György földműves fia Attila, György. S. Kóti János ác és kőműves segéd leánya Erzsébet. Lenke. Makra Győző gyógyívővény-beváltó fia Győző. Szakács János csendőr altiszt leánya Julianna, Mária. Lippai Emil pénzügyi fővigyázó fia Emil. László. Sarkadi Gyula adóhivatali tisztviselő leánya Viktória, Livia. Leptich Mihály asztalos segéd fia Ferenc. József. Szilágyi László csizmadia segéd fia László. Erős Ferenc cipész segéd leánya Mária. Bátor István gépkocsivezető leánya Márta, Margit, Katalin. Goro Gábor asztalos segéd leánya Erzsébet, Agnes.

**Házasság:** Nagy Zsigmond napszámos és Gönczy Erzsébet. Mező Sándor. László kereskedő segéd és Kocsis Erzsébet. Tóth Ferenc kőműves segéd és Dull Rozália. Jász József szövőmester és Orosz Ilona. Pál József gépkocsivezető és Menyhárt Rozália. Pető István fm. napszámos és Lakatos Rozália. Reich György magántisztviselő és Hajdu Éva gyógy-szerészyakornok.

**Halalozás:** Boros Margit 70 éves. Vajda Pál 45. Nagy Zoltán 4. Grosz Sámuel 45. özv. Deák János 64. özv. Bakó Imréné 79. özv. Szabó Károlyné 76. Kovács Árpád 16. özv. Pécsi Józsefné 81. özv. Tordai Józsefné 84. Bleszkán Jánosné 55. Berger József 82. özv. Sándor Mihályné 85. Ignác Lidia 62. Sajtos Zsuzsanna 56. Stern Tamás 7 hónapos. Katona István 2 hónapos. Erdős Vera 25 éves. Toldi István 65. özv. Farkas Sándorné 54. Krecz Jánosné 40. Csóka Imre 81. özv. Tóbiás Tódorné 56. Rothstein Mór 67. Balogh Zoltán 2 hónapos, özv. Barbus Tivadarné 83 éves. Hollos Mihály 78. Varga Sándor 48. B. Kiss József 34. Juhász Lajos 58. Weintraub Nándorné 47. özv. Bertalan Mihályné 54. özv. Balla Gáborné 67. Puj Péter 38. Telekus Anna 37. Szabó Ferencné 59. Bencsik Sándor 7 hetes. Pásztor Imre 10 hónapos. Pásztor Lajos 81 éves, özv. Szabó Lajosné 51. Mekeres Péter 49. özv. Bruszturján Lászlóné 40. Cséjdi Róza 21. Róza Sándor 55. Szabados Imre 69. Becke László 4 hónapos, Jakab József 29 éves. Bácsin Miklós 17 hónapos. Hermann Ilona 28 éves. Eisner Gáli, Zoltán 34 éves.

**Fóris Gyuláné**  
modern berendezésű  
**kozmetikája**  
Nagyvárad, Teleki utca 2. Tel. 20-95.

# RÁDIÓ

## VASÁRNAP, JANUÁR 11.

- 8.00 Fohász. Szózat. Hanglemezek.  
8.45 Hírek.  
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. A szentbeszédet Strecke Ernő hittanár mondja.  
11.15 Evangélikus istentisztelet. Igét hirdeti báró Podmaniczky Pál dr egyetemi tanár.  
12.15 Levente-féltóra.  
12.45 Székesfevárosi Zenekar.  
13.45 Időjelzés, hírek, vizállásjelentés.  
14.00 Művészlemez.  
15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata.  
15.45 Szórakoztató zene.  
16.40 Horn József dr tanügyi főtanácsos előadása.  
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.  
17.20 Kékes Irén és Horti Lajos magyar nótákat énekel, kíséri Farkas Jenő cigányzenekara.  
18.10 Futóbillantás a háborús Németországára. Nyírő József előadása.  
18.35 Clementis Klára zongorázik.  
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.  
19.20 Honvéd kivánsághangverseny.  
20.30 Sporteredmények.  
21.40 Hírek.  
22.10 Táncelemez.  
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.  
23.25 Szalonötös.  
24.00 Hírek.

## HÉTFŐ, JANUÁR 12.

- 6.40 Ébresztő. Torna.  
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemezek.  
10.00 Hírek.  
10.15 Szórakoztató zene.  
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.  
11.20 H. Benda Ede gondolkodik.  
11.40 Vándor Mária felolvasása.  
12.00 Harangszó. Himnusz. Fohász.  
12.10 Légierők Fúvószenekara.  
12.40 Hírek.  
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.  
13.30 Honvédeink üzennek — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.  
13.45 Rádiózenekar.  
14.30 Hírek.  
14.45 Műsorismertetés.  
15.00 Árfolyámhírek, piaci árak, élelmiszerárak.  
15.20 Bura Sándor cigányzenekara.  
16.15 Faragó József dr előadása.  
16.35 A rádiótorna új rendje. Kerezy Endre előadása.  
16.45 Időjelzés, hírek.  
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.  
17.15 Gidófalvy Pál dr előadása.  
17.35 Weidinger Ede szalonzenekara játszik.  
18.10 Az ó-magyar műveltség. Váczy Péter dr egyetemi tanár előadása.  
18.35 Egyetemi énekkarok.  
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.  
19.20 Heinemann Sándor jazz zenekara.  
19.55 Thury Elemér csevegése.  
20.10 Radnai Miklós emlékest.  
21.40 Hírek.  
22.10 Szórakoztató zene.  
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és eszperanto nyelven.  
23.25 Sárjai Elemér cigányzenekara muzsikál, Varga Imre énekel.  
24.00 Hírek.  
24.15 Üzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

## KEDD, JANUÁR 13.

- 6.40 Ébresztő. Torna.  
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemezek.  
10.00 Hírek.  
10.15 Szórakoztató zene.  
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.  
11.20 Balakirev: Thamar — szimfonikus költemény.  
11.40 Dnyattudósítás.  
12.00 Harangszó. Himnusz. Fohász.  
12.10 Kiss Ferenc szalonzenekara.  
12.40 Hírek.  
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.  
13.30 Honvédeink üzennek — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.  
13.15 Országos Postászenekar.  
14.30 Hírek.  
14.45 Műsorismertetés.  
15.00 Árfolyámhírek, piaci árak, élelmiszerárak.  
15.20 Szentmihályi Tibor énekel

- 15.45 Vitéz Pap Zoltánné Kovács Edit zongorázik.  
16.10 Gyermekdelután.  
16.45 Időjelzés, hírek.  
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.  
17.15 Rádiózenekar.  
18.10 Villamosági balesetek. Pelle László dr orvosi előadása. Felolvasás.  
18.40 Paulovicsné Gregor Klára orgonál.  
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.  
19.20 Magyar nóták.  
19.45 Weörös Sándor verseiből előad Várkonyi Zoltán.  
20.00 A német birodalmi rádió műsorából. Hangfelvétel.  
20.25 Két ur szolgálja. Vigjáték.  
21.40 Hírek.  
22.10 Buttola Ede táncczenekara játszik és Csorba Dezső cigányzenekara muzsikál.  
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.

**Egy nőnek sem szabad nélkülöznie azt, ami elegánsabbá, alakját szebbé, sikkesebbé teszi s formáinak a mai modern vonalakat adja meg, mert ez képezi a jól öltözködés alapját. **Praktikusan jár el, ha toalettejének rendelése előtt Princsst, formafűzőt, csipőszoritót, melltartót, a jóhírnevű KOVATS SÁNDORNE fűzőspecialistánál rendel.** (Szt Gellért-u. 10. Nilgesz-telep. Egyes anyagokból 10 százalékos kedvezmény.**

- 23.20 Rosita Serano és Carlos Gardel énekel.  
24.00 Hírek.  
0.15 Üzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

# SZÍNHÁZ

## „Három a kislány“ a Szigligeti Színházban

A zeneileg értéktelen és tartalmilag sivár operetek sorozata után oázisként hatott a *Három a kislány* felelevenítése pénteken este a Szigligeti Színházban. A Schubert-zene bübája, a kedves Biedermayer hangulatok, amelyek átlegik a darab esztétikáját s a figurák, amelyek a nagy dalköltő szelíd, ügyefogyott szomorú alakjával élőkön felvonulnak, a tréfák és vidám helyzetek, amelyek kellemesen váltakoznak a mélyen megindító részletekkel, időállóvá terlik ezt a dalművet s a nagyváradi közönség is örömmel fogadta felújítását.

A Szigligeti Színház együttese igen jó előadásban hozta a kiállításban, játékban, rendezésben, énektudásban és zenei vezetésben nagy igényeket támasztó darabot. Schubert alakját Bakos István művészi játékkal, kiváló átéltséggel és jellemző erővel jelenítette meg. A maszkja kitűnően palástolta fiatalágát s megjelenésével, mozdulataival egy pillanatra se zökkent ki nehéz szerepéből, ami a tehetséges fiatal színész nagy művészi önuralmáról tesz tanúságot. Eneklődése is remekül érvényesült a fülbemészó, gyönyörűsége Schubert dallamokban. Ez a teljesítménye kitűnő színészsé avatta Bakost, akivel

szemben most már a legkomolyabb igényekkel léphetünk fel.

Tschöll papa három kislányát Radnóthy Eva, Telek Ica és Harasztó Irén játszotta nagyon kedvesen. Radnóthy felejthetetlenül szépen énekelte a Schubert-dalokat s játékának frissességével is tökéletesen beilleszkedett helyzeteikbe. Telek Icát még nem láttuk ennyire bájosnak, ügyesen mozognak. Szép ruhái hozzájárultak sikeréhez. A szőke Harasztó Irén igazi kedves bécsi lány volt.

A többi szereplők is mind helyükön voltak. Hár Tanay Emel s szokottnál kevesebb igyekezettel játszott és énekelte, Berengh Béla, Ross József, Dlhász Klári sok humorral alakították szerepeiket s Bartók Juci, mint Tschöll papa felesége a második felvonásban gyönyörűen énekelte az ifjuságtól búcsúzás dalát.

Külön ki kell emelnünk Dally Ferenc rendezői munkáját és Új Endre díszletfestő és átalakító művészetét. Szathmáry karnagy erőlyesen tartotta kézben a zenei vezetést, de helyenként talán túlságosan hagyta érvényesülni a zenekart a szóló-énekesek rovására.

Bizonyos hogy nagyon gondos és szép előadás nagy érdeklődést fog kiváltani a közönség köréből. (j. b.)

## Színházi iroda közleményei:

— **Három a kislány** megy tisztviselőbérletben szombaton és vasárnap este bérletszűnethen.

— **Gárdahadnagy** olcsó helyárral vasárnap délután.

— **Gárdahadnagy** hétfőn a Népművelési előadás sorozatban.

— **Sárgarigófészek** olcsó helyárral megy kedden este Jurik Julcsival, Radnóthy Évával, Bartók Jullával, Solymossal, Kozmával, Tanayval.

— **Kiss Ferenc** a Nemzeti Színház örökös tagja vendégszerepel a Cyránóban. Premierbérlet szerdán, tisztviselőbérlet csütörtökön. A bérletközönség páholyra 4 pengőt, zsöllyére pedig 1.20-at fizet rá este a pénztárnál. Aki netán a ráfizetés miatt inkább a pénteki, illetve a szombati napot választja, szándékát kedd estig a színháznál jelentse be. Pénteken és szombaton ugyanis Szücs László felléptével a Cigányprimás van műsoron. A Kiss Ferenc estéken nagyon mérsékelt emeltek a helyárrak. Legdrágább hely 4.10. Lászlóval.)

— **Pénteken, szombaton és vasárnap este** Szücs László felléptével Kálmán Imr világhírű operettjét újítja fel a színház, a Cigányprimást. Rendes helyárrak.

### HETI MŰSOR:

Szombaton este 8.10 órakor: **Három a kislány.**

Vasárnap délután 4.10 órakor: **Gárdahadnagy.** — Este 8.10 órakor: **Három a kislány.**

Hétfő este: **Gárdahadnagy.**  
Kedd este: **Sárgarigófészek.**

Szerdán este: **Cyránó** (Kiss Ferenc felléptével.)

Csütörtök este: **Cyránó** (Kiss Ferenc felléptével.)

Pénteken este: **Cigányprimás** (Szücs Lászlóval.)

Szombat este: **Cigányprimás** (Szücs Lászlóval.)

Vasárnap este: **Cigányprimás** (Szücs Lászlóval.)

**KOLOZSVÁR GYOMRA** Kolozsvár. Saját tud. Kolozsvár város vágóhidja most állította össze múlt évi működésének mérlegét. Ezerint a múlt évben 1660 bikát, 2692 ökröt, 4876 tehenet, 4428 borjút, 2650 bivalyborjút, 2065 bivalyt, 24.984 sertést, 3023 juhot és kecskét, 12.466 hányart, összesen 58.844 állatot vágtak le. A kimutatás szerint a múlt évben több állatot vágtak le Kolozsváron, mint 1940-ben.

## APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Adaskeresőknek 25 százalék engedmény

### Adás-vétel

Öltözködni jól és olcsón csak Molnar basznalt ferfiruha üzletéből lehet. — Bémer-tér 1. (udvarban) Magas árakat fizetek használt ruhákért. 810

**ARANYAT** magas áron veszek  
**EZÜSTÖT** Haslinger ékszerész  
**BRILLIANST** Rákóczi-ut 8.

Egy szép babakelengye, teljes garnitúra olcsón eladó. Attila-u. 34. ajtó 2.

Eladó háromszoba hálós, fürdőszoba, kertés villalaks központhoz közel, orvosi rendelőnek alkalmas. Erdőkőlődi Pannónia-szálló 19-es szobában. 883

**Magánház** háromszobás komfortos, adamentes, központban eladó. Cim a kiadóban. 884

**Diófa** ebédlő komplett, modern. — Kombinált szekrény, kihuzós asztal, szék, kerek asztalka eladó. — Cim: Eichenwald ékszerésznel, Sas-átjáró. 885

**Compressor** betonfurókkal teljesen üzempes eladó vagy bérbéado. Cim: Autóbusz Garázs, Kapisztrán-tér 18. 878

### Különféle

Jól bevezetett biztos megélhetést fővelmező fűszer és csemege üzlet útvonalon azonnal átadó. Cim a kiadóban. 875

**Tisztviselő** abonoma ebéd, vacsora olcsón Mátyás étteremben, Szilágyi D. utca 5. 885

**Kitűnő** házikoszt olcsón kapható, — Mátyás étterem, Szilágyi Dezső-u. 5.

### Állást nyee

**Műszaki** rajzok és felirások készítéséhez ügyeskező rajzoló felvétel. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével és próbarajzzal Nagyvárad 1. — Postafiók 131. címre küldendők. 876

**Gyakorlott,** megbízható, keresztény vaskereskedő segédek és segédnökök azonnal belépésre keresünk. Ajánlatok közvetlenül hozzánk küldendők. Haracsok Vilmos Utódi, vasnagykereskedő, Nagybanya. 877

**Ácsot** keres itteni iparvállalat azonnali belépésre. Ajánlatok a kiadóba adandók le „Önálló szakember” jellegére. 882

**16 éves** fiut kosztal, fix fizetéssel újságárusításra felvesz Hőgye, pénzügy előtti pavilon. 851

**KIADÓTULAJDONOS:**  
**SEZT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.**

Fő- és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** Felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**  
a Szent László-nyomda Rt igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körirógőcőpén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.